

SZAKDOLGOZAT

Kovács Anna Ildikó

Mezőgazdasági mérnök szak

Gödöllő

2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Szent István Campus

Mezőgazdasági mérnök Szak

A görögdinnye fajtaválasztékának és fajtaválasztásának alakulása Magyarországon

Belső konzulens: Dr. Ombódi Attila
egyetemi docens

Készítette: Kovács Anna Ildikó
NZKKM5
nappali

Intézet/Tanszék: Kertészettudományi Intézet
Zöldség- és Gombatermesztési Tanszék

Gödöllő

2024

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés és célkitűzések	5
2. Szakirodalmi áttekintés.....	6
2.1. A görögdinnyetermesztés biológiai alapjai	6
2.1.1. A görögdinnye morfológiai jellemzése	6
2.1.2. A görögdinnye ökológiai igényei	7
2.2. A görögdinnye termesztés helyzete.....	8
2.2.1. A görögdinnye termesztése világviszonylatban	8
2.2.2. A görögdinnye termesztése Magyarországon.....	9
2.2.3. Termesztési körzetek Magyarországon	10
2.3. Görögdinnye fajták csoportosításának lehetőségei	12
2.4. Fajtaválasztás szempontjai	13
2.4.1. Termesztői szempontok.....	14
2.4.2. Kereskedői szempontok.....	15
2.4.3. Fogyasztói szempontok	15
3. Vizsgálatok módszerei	17
3.1. Fajtaválaszték alakulása a Nemzeti Fajtajegyzékben.....	17
3.2. Forgalomban lévő fajtaválaszték összehasonlítása a 2023-as Nemzeti Fajtajegyzékkel	18
3.3. Interjúk	18
4. Eredmények és értékelésük	22
4.1. Fajtaválaszték alakulása a Nemzeti Fajtajegyzék alapján.....	22
4.2. Forgalomban lévő fajták összehasonlítása a 2023-as Nemzeti Fajtajegyzékkel	24
4.3. Fajtacsoportok helyzete a hazai piacon.....	25
4.4. Termelők árérzékenysége és a cégek helyzete a többi konkurens céggel összevetve....	28
4.5. Fogyasztói igények.....	29
4.6. Fajtaválasztás szempontjai	30

4.7.Hibridek és a rezisztencia.....	31
4.8.Magszegénység és koraiság kérdésköre	31
5. Következtetések és javaslatok	33
6. Összefoglalás	34
7. Köszönetnyilvánítás	35
8. Irodalomjegyzék	36
9. Mellékletek.....	38
9.1.A vetőmagforgalmazó cégekkel készített interjúk időrendi sorrendben	38
9.1.1. Orosco Kft.-Rajki Attila	38
9.1.2. Syngenta Seeds-Lacházi Pál.....	42
9.1.3. Nunhems Hungary Kft. - Sándor László	46
9.1.4. ZKI Zrt.- Horváth-Varga János	50
9.2.A termelőkkel készített interjúk időrendi sorrendben	53
9.2.1. Cecei őstermelő- Albert István.....	53
9.2.2. Dombegyházi Euro Tész Kft.- Kotroczó József.....	54
9.2.3. Nagycserkeszi termelő- Szuhánszki Zoltán.....	56
9.2.4. Medgyesegyházi termelő-Lehoczki Gyöngyi.....	57
9.2.5. Medgyesegyházi termelő- Holecz Zoltán.....	58
9.3.Táblázatok a Nemzeti Fajtajegyzék feldolgozásáról.....	60
10. Nyilatkozatok.....	64

1. Bevezetés és célkitűzések

Fogyasztói vagy akár gazdasági oldalról nézzük a görögdinnyét, megkérdőjelezhetetlenül az egyik legnagyobb jelentőséggel rendelkező és kimondottan kedvelt zöldségnövény hazánkban. A hazai piacon a görögdinnye a második legnagyobb mennyiségben fogyasztott zöldségnövény, ami egyébként gyümölcsként értékesül a piacokon. A görögdinnye egy nagyon szezonális zöldség, amit elsősorban július és augusztus hónapokban fogyasztanak, frissen. Magyarországon a harmadik legnagyobb betakarított területtel bíró zöldségféle.

A paprika, illetve a paradicsom után, a görögdinnye rendelkezik a legtöbb fajttal a 2023-as Nemzeti Fajtajegyzéken, mindösszesen 81 fajttal képviselteti magát. Az EU közös fajtalistáján pedig 605 db görögdinnye fajta található meg. Évről évre, magabiztos növekedés figyelhető meg a fajták számát tekintve. Ebben nagy szerepet játszott az 1990-es évek környékén történő fajtaváltás, amikor is a fuzáriumos és kolletotrichumos betegségekkel szemben rezisztens csíkos héjú Crimson hibrideket (Crisby F1, Dumara F1, Crimson Tide F1) kezdtek el termelni. Manapság már a Crimson hibridek az exportban, illetve a belföldi piacon is vezető szerepet töltenek be. Az elmúlt 10 évben új fajtaszegmensek jelentek meg a már régóta jelenlévő fajtakörök mellett. Ezek voltak például a Jubilee fajtacsoportba tartozó fajták. Illetve visszatért a Charleston fajtatípus is. A fajta szegmensekben történő változások egyértelműen a fogyasztói igényekkel kézen fogva változnak az évek előrehaladtával.

Napjainkban már egyértelmű, hogy inkább a csíkos héjú, gömbölyű, jól szállítható, illetve dobozolható fajtákra van igény, így ezeket érdemes termelni. A hibridekkel szemben háttérbe szorultak a szabad elvirágzású fajták, illetve köszönhetően az áruházláncoknak dinamikusan nő a dobozolható, magszegény (triploid) fajták területe is. A fogyasztói igényekben történő változásokat, a termelőknek, amennyire csak lehet nyomon kell követniük, hogy olyan fajtákat válasszanak a termesztés számára, amelyekre van kereslet a piacon. A felvevőpiac által támasztott igények lekövetése, a fajtaválasztást is teljes mértékben átalakítja. Újabb és újabb fajták kerülnek termesztésbe, hogy minél inkább kielégítésre kerüljenek az éppen aktuális igények.

Célom az, hogy a Nemzeti Fajtajegyzékek feldolgozásával és elemzésével, vetőmagforgalmazó cégek szakembereivel készített interjúk segítségével, a forgalomban lévő fajták feldolgozásával, egy teljes körű leírást tudjak nyújtani a hazai görögdinnye fajtaválaszték és fajtaválasztás alakulásáról.

2. Szakirodalmi áttekintés

2.1. A görögdinnyetermesztés biológiai alapjai

2.1.1. A görögdinnye morfológiai jellemzése

A görögdinnye (*Citrullus lanatus*) a kabakosok (Cucurbitaceae) családjába tartozó tökféle (Nagy, 2005). A *Citrullus lanatus*-on belül a görögdinnyefajták a var. *lanatus* botanikai csoportba sorolhatóak (Laggetti és Hammer, 2007). A görögdinnye származási helye Afrika, hasonlóan jónéhány *Citrullus* nemzetségbe tartozó fajhoz (Jeffrey, 2001). A görögdinnye gén-centruma feltételezhetően a Kalahári Sivatag (Maggs-Kölling és Christiansen, 2003).

Főgyökere nagyobb és mélyebbre hatol, mint a sárgadinnyéé. A gyökérzet nagy része a talaj felső 20-25 cm-ében található. A görögdinnye hajtásrendszerét tekintve a fajta növekedésétől függően lehet determinált, féldeterminált, illetve „folytonos növekedésű”. Növényenként a 3-7 db hajtás a megszokott. Az oltott dinnye lombfelülete 30%-kal nagyobb, mint az oltatlané. A szár szőrözöttségét tekintve lehet ritkán, illetve sűrűn szőrözött. Az első lombszélvél kelés után 5-6 nappal jelenik meg. A szár átmérőjét tekintve lehet kerek, enyhén, illetve erősen szögletes (Nagy, 2005).

A görögdinnye a többi gazdaságilag fontos tökfélétől annyiban különbözik, hogy szeldelt levelei vannak (Robinson és Decker-Walters, 1997). A görögdinnye levelei mindössze 5-10 cm-es levélnyélén helyezkednek el. A levél 12 cm-ig kicsinek számít, 12-18 cm között közepesnek mondható, 18 cm-től pedig már nagy (http1). A levéllemez szeldeltségét tekintve lehet gyenge vagy erős, illetve többszörösen tagolt. A levéllemez felületén viaszréteg található. A levelek színe lehet zöld, sötétzöld, de akár még ezüstös zöld is (Nagy, 2005).

A görögdinnye apró, zöldessárga virágai kevésbé mutatósak, mint sok más tökféléé (Robinson és Decker-Walters, 1997). A hím, hímnős, nő virágtípusok a többi kabakoshoz hasonlóan, itt is jelen vannak. Virágzási habitus szerint általában egylakiak, vagy andromonoikusak (Whitaker és Davis, 1962). A termős virágok beporzását nagyrészt méhek, illetve rovarok végzik, tehát idegen megtermékenyülő. Akár 10-20 db termővirág is fejlődhet egy-egy növényen (Nagy, 2005).

A görögdinnye termés alakját tekintve igen variábilis, mivel lehet lapított gömb, gömbölyű, megnyúlt gömb, rövid ovális, körte alakú, illetve hengeres. A termés mérete lehet kicsi (15 cm-ig, 2,5 kg-ig), közepes (15-25 cm-ig, 2,5-5,0 kg-ig) és nagy (25 cm-től, 5 kg-tól). Ezeket az

értékeket a termesztési feltételek nagymértékben befolyásolhatják. Kívánatosabb a kisebb, közepes termés, illetve a gömb forma. A görögdinnye húsa többféle színű lehet: fehér, sárga, citromsárga, arany, rózsaszín, halvány rózsaszín, narancssárga, skarlátvörös, kárminpiros, málnaszínű. Ezek közül a sárgás, illetve a fehér színű dinnyék leggyakrabban takarmánydinnyék (Nagy,2005).

A magvak mérete 0,5 cm-től 2,0 cm-ig terjed. Egy diploid termésben akár 300-600 db mag is kifejlődhet. Ezek a magok nagymennyiségű zsírsavat tartalmaznak. A világon egyre gyakoribb a „magnélküli” fajták fogyasztása. Helyesebben mondván ezek magszegény fajták, hiszen a fejlett, illetve fejletlen fehér magkezdemények megtalálhatóak a termésben (Nagy, 2005).

2.1.2. A görögdinnye ökológiai igényei

A görögdinnye **hőigénye** meglehetősen magas, ugyanis a melegigényes zöldségnövények csoportjába soroljuk. Markov-Haev-féle besorolás szerint a hőoptimuma 25 ± 7 °C, ami fejlődési szakaszonként eltér. 12-15 °C-on már elkezd csírázni, de az optimális hőmérséklet az 30-32 °C között van. A szikleveles szakaszban 18 °C körüli a hőoptimuma, így a növényben található tápanyag több ideig képes ellátni a növényt. A szár és levélképződés idején hőigénye 25 °C körüli. A virágzás és termékenyülés méhek által történik 16 és 38 °C között. Ez a hőmérséklet megegyezik a méhek biológiai igényével. A hőmérséklet befolyással van a hím és nővirág arányára is. A magas hőmérséklet a hím virágok képződésének kedvez, míg a nővirágok kialakulását a hőmérséklet csökkenés könnyíti meg. A termésképzés idején 25 °C a hőoptimum (Nagy, 2000).

A görögdinnye rendkívül **fényigényes** növény. A Magyarországon termesztésben lévő fajták hosszúnappalosságúak. Csírázás idején a magok érzékenyek a fényre, tehát sötétben jobb a csírázási százalékuk (Nagy, 2000). A zavartalan virágzáshoz 5-7000 lux fényerősség szükséges (Nagy, 1999). Esős, borult időben elhúzódik a termés érése, illetve ezzel együtt csökken a cukortartalma. Melegebb időjárási körülmények között gyorsabban fejlődnek és korábban virágoznak a növények (Somos, 1983).

A közhiedelemmel ellentétben a görögdinnye nagy **vízigényű** (Nagy, 1999). A görögdinnye egyike a legtöbb vizet fogyasztó zöldségféléknek, de ezzel szemben erősen szárazságtűrő tulajdonsággal is rendelkezik (Somos, 1983). A növény vízigénye is változik a különböző

fejlődési szakaszokban. A legtöbb vízre csírázásnál, hajtásnövekedésnél, illetve a termésfejlődésnél van szükség. A túl sok víz hatására „felfújt” termések jönnek létre, kevés cukortartalommal, illetve rossz íz- és színanyaggal (Nagy, 1999).

Hasonlóan a legtöbb zöldségnövényhez, a görögdinnye is csak tápanyagban gazdag talajban hoz bő, illetve jó minőségű termést. Nagy **tápanyagigényű** növény. A tápanyagfelvétel a hajtásképzés, továbbá a termésfejlés alatt a legintenzívebb. A legjelentősebb tápelemek, melyből a legnagyobb mennyiség épül be a termésbe és a lombozatba, ezek a nitrogén, kálium, magnézium és a foszfor. (Terbe, 2000) Ezek közül is a kabakosokra jellemzően, a káliumra van a legnagyobb igénye. 10 tonna termés 7,9 kg káliumot, 3 kg foszfort és 12,3 kg nitrogént von el a talajból (Nagy, 2000).

A kabakosok termesztésekor a **szélre** is nagy hangsúlyt kell fektetni, mivel a nagy hajtásrendszerrel rendelkező növényekben könnyen kárt tud okozni. Ezért a görögdinnyét érdemes szélcsendes, szélvédett helyen termesztetni, aránylag sűrű térállásban (Nagy, 1999).

2.2. A görögdinnye termesztés helyzete

2.2.1. A görögdinnye termesztése világviszonylatban

A FAOSTAT adatai alapján a görögdinnye összes termőterülete a világon, 2022-ben megközelítőleg 2,9 millió ha volt, melyen közel 100 millió tonnát takarítottak be ([http2](#)). A KSH által közölt adatok alapján a világon 2022-ben a termésátlag 38,9 tonna/hektár volt ([http3](#)). Ázsia termeli a világ összes görögdinnye termésmennyiségének a 80 %-át. A betakarított termésmennyiséget alapul véve Kína van az élen a maga 60 millió tonnájával. Kína után Törökország következik 3,4 millió tonnával. Törökország után nem sok különbséggel a harmadik helyen India áll 3,3 millió tonnával ([http2](#)).

Európát tekintve a legjelentősebb görögdinnye termelő ország 1,165 millió tonnával Spanyolország, ezt követi Olaszország a maga 657 ezer tonnájával. Ezután jön Görögország 435 ezer tonnával. Az Európai listát tekintve Magyarország az 5. helyen áll 101 ezer tonnával. Az Európai Unió termésmennyisége összesen 2,7 millió tonna volt 2022-ben, amely alapján kijelenthető, hogy ennek a mennyiségnek Spanyolország a 42%-át állította elő ([http2](#)).

2022-ben a világon a görögdinnye 3 legnagyobb importőre USA (801 ezer t), Irak (470 ezer t), illetve Németország (408 ezer t) volt. A világot tekintve a legtöbb görögdinnyét Mexikóból (696 ezer t), Spanyolországból (680 ezer t) és Iránból (375 ezer t) exportáltak ([http2](#)).

Európában a 2022-ben a legtöbbet importáló országok csökkenő sorrendben Németország (408 ezer t), Franciaország (259 ezer t), Hollandia (175 ezer t), Lengyelország, (165 ezer

t) Spanyolország (146 ezer t) és Csehország (73 ezer t) voltak. Európában a legtöbb görögdinnye exportálás Spanyolországból (680 ezer t), Olaszországból (261 ezer t), Görögországból (191 ezer t), Hollandiából (135 ezer t), Franciaországból (76 ezer t) és Magyarországról (27 ezer t) történt ([http2](#)).

2.2.2. A görögdinnye termesztése Magyarországon

Magyarországon 2022-ben megközelítőleg 15 %-kal csökkent a görögdinnyedinye termőterülete, aminek eredményeként mintegy 2600 hektáron folyt a termesztés. A területcsökkenés a nemzetközi termelésben is megfigyelhető volt. Azonban a hazai terméshozam emelkedésére számítani lehet a technológiai színvonal növekedésének, a megfelelő időjárásnak, illetve az egyre kiválóbb fajtáknak köszönhetően ([http4](#)).

Magyarország korábban 100 ezer tonna körüli görögdinnyét exportált, melyhez képest a 2022-es termelésünk 130-150 ezer tonna környékén volt, amiből 100-120 ezer tonnát mi magunk fogyasztottunk el. Ez az átlagos görögdinnye fogyasztást tekintve évi 10-12 kg/fő-t jelent. Ezt a mennyiséget 2021-ben megközelítőleg 3500 hektáros termőterületen termeltük meg, de az elmúlt 7 évben ez a terület csaknem a felére csökkent (Kocsis, 2022).

Magyarország legfőbb exportpiacai 2022-ben Csehország, Szlovákia, Lengyelország, illetve Németország voltak. Csehországnál és Szlovákiánál fontos szempont, hogy kedvező a szállítási költsége mivel Magyarországhoz közel helyezkednek el. A dél-olasz területeken az ott lévő klímának köszönhetően már májusban megkezdik a szállítást a lengyel piacra (Kocsis, 2022).

Magyarország importpiacai közül kiemelkedik Olaszország és Görögország. A szezon elején fontos importpartnerünk még Marokkó, illetve spanyol áru is előfordulhat a boltok polcain. Az évek múlásával egyre több görögdinnyét importálunk, ami ahhoz vezet, hogy exportőr-ből importőrökké válunk (Kocsis, 2022). Ez a tény ösztönözte arra a haza termelőket, hogy technológiát, illetve fajtát változtassanak. A magyar termőterületek csökkenése lelassult és a konstans dinnyefajtákat felváltották az oltott és hibrid dinnyék, aminek az aránya mostanra elérte a teljes görögdinnye termőterület mintegy 95 %-át. Ezáltal nemzetközi szinten is versenyképesé vált a magyarországi fajtahasználat, továbbá a fólia alatti termeléssel előrébb hozható a görögdinnye szezon kezdete (Szöör, 2023).

A fogyasztói igényeket tekintve, megfigyelhető, hogy manapság már inkább az 5-8 kg-os görögdinnyéket részesítik előnyben a magyar családok. Emellett még egyre elterjedtebbé váltak a kisebb, 4-5 kg-os, a magszegény, illetve a 2-4 kg-os termések is ([http1](#)).

2.2.3. Termesztési körzetek Magyarországon

A görögdinnye az ország szinte minden területén termesztethető, néhány területet kivéve. A termesztési körzetek kialakulását nagyban befolyásolták a talaj tulajdonságai, a mikro- és makroklimatikus tényezők, a munkaerő, illetve a piaci viszonyok (Vuray, 2000). A rendszerváltást és a birtokviszonyok átrendezését követően a termesztői kör is átalakult, melynek hatására a termesztői körzetek is változásokon mentek keresztül.

Heves-Jászsági körzet: Ez a termesztési körzet tekinthető történelmileg a legrégebbinek, illetve ez a termőtáj volt a legnagyobb hatással a magyar dinnyetermesztésre. Azért váltak ilyen jelentőssé Magyarországon, mivel felismerték a monokultúras termesztés hátrányát és áttértek gyepkockás palántanevelésre, miután kidolgozták ennek a technológiáját. Ez nagyban hozzájárult a koraisághoz, melynek köszönhetően nagy előnyre tettek szert, azokkal a termelőkkel szemben, akik az állandó helyre vetést alkalmazták. Céljuk volt felgyorsítani az érést, amit különféle módszerekkel próbáltak elérni. A körzet főbb termesztőtájai Csány, Hort, Ecséd, Kál, Kápolna, Heves, Erdőtelek stb. A jászsági terület jelentősebb termesztőtájai Jászapáti, Jászszentandrás és Jászberény. Görögdinnyetermesztésük 20 évvel ezelőtt megközelítőleg 800-1200 ha-on folyt. (Nagy, 2005). Ehhez képest 2021-ben a Heves-Jászsági körzet termőterülete lecsökkent 177 ha-ra (István, 2022).

Békési körzet: A becsült termőterület nagysága 2005-ben még 2500-3000 ha körül volt, mely 2021-re lecsökkent 1131 ha-ra, de így is ez a legnagyobb termőterületű körzet (István, 2022). A békési körzetben a görögdinnye nagy tömegű árusítása már június utolsó hetében megkezdődik, mely után július közepén a jászság-hevesi térség következik, majd sorban a többi körzet (Tömpe, 2009). A korai ültetéseknél 2020-ban sajátgyökéren 20 tonna, oltott állományoknál 50-60 tonna termés volt a békési körzetben (Balázs és Németh, 2021). A hevesi körzettel ellentétben a békési termesztők inkább kis területen termelnek nagy intenzitással. A termelők új technológiákat kezdtek el alkalmazni, nevezetesen a fóliás talajtakarást, a kétrétegű fóliás alagúttakarást, a színes takarófóliákat, a váz nélküli fóliás és a kisalagutas termesztéstechnológiát, korszerű csepegtető öntözést, illetve tápoldatozást. Csak hibridfajtákat termesztnek a kiemelkedő termésátlagok elérése érdekében. Ez a legjobban szervezett termesztőtáj. Jelentősebb dinnyetermesztő települései: Medgyesegyháza, Nagykomarás, Medgyesbodzás, Magyarbánhegyes, Kunágota, Dombegyháza, Kevermes, Lőkös, Újkígyós, Szabadkígyós, Csanádapáca, Csorvás, Mezőkovácsháza (Nagy, 2005).

Dél-Baranyai termőtáj: A dinnyetermesztés itt az 1970-es évektől számítva kezdett fejlődni. Hasonlóan alkalmazták a fóliatakarásos technológiát, mint a medgyesegyházi termelők. A Dél-Baranyai termőtáj központja Sellye. Területe 2005-ben 500-600 ha között váltakozott. 2021-ben már csak 107 ha-on termesztettek görögdinnyét. Jellemző erre a termőtájra a korai felmelegedés és a kiegyensúlyozott hőmérsékleti és csapadékviszonyok. Magyarországon belül itt a leggyakoribb a jégverés. A békésiek stratégiáját követve itt is inkább kisebb területen, de intenzíven folyik a termesztés (Nagy, 2005; István, 2022).

Tolnai termőtáj: A tolnai termőtáj a dél baranyai termőtájhoz hasonlóan viszonylag újkeletű. A tolnai termőtáj központja Szedres. Főbb települései még Györköny, Fácánkert, Tengelic. Ezt a termőtájat Cece, Paks, illetve Szedres öleli körül. Ezen a termőtájon volt a legnagyobb az oltott dinnyék aránya 2005-ben, 20-25 %-kal (Nagy, 2005). Ez az arány 2018-ra az egész országot tekintve 84-85 %-ra nőtt (<http5>). Dinnyetermesztés mintegy 1000-1100 ha-on folyt 2005-ben, míg 2021-ben 143 ha-on termesztettek görögdinnyét, köszönhetően a kedvező talajtani és klimatikus viszonyoknak (Nagy, 2005; István, 2022).

Debrecen-Derecskei termőtáj: Évszázadokkal ezelőtt jelentős dinnyetermesztés folyt ezen a tájon, ami a későbbiekben fokozatosan csökkent. 2005-ben 300-400 ha-on termesztettek dinnyét (Nagy, 2005). 2021-ben a termőterülete már csak 140 ha volt (István, 2022). Ezen a tájon kedvező körülmények segítik a dinnyetermesztést, mint például a nyári meleg és száraz (helyette öntözés) éghajlat és a kiváló talajadottság. Említésre méltó a ladás görögdinnye exportjuk Derecskéről. A KITE RT. palántanevelő telep állítja elő a legtöbb oltott dinnyepalántát hazánkban. Jelentősebb termesztőhelyei még Hajdúbogos, Hosszúpályi, Konyár, illetve Ebes (Nagy, 2005).

Nyírségi termőtáj: A nyírségi termőtájnak is régi hagyományai vannak a dinnyetermesztésnek. Ezen a tájon a termelés megvalósíthatósága a legnagyobb feladat, nem pedig a koraiság, mivel a dinnye termesztetőségének az északi határán fekszik. Inkább a nagytömegű, olcsó árú előállítására fókuszálnak. Magyarországon itt a legkisebb a hibridfajták aránya. Egyre nő az oltott dinnyék termőterülete, illetve a fóliatakarásos ágyásos termesztés is egyre elterjedtebb. A termőtáj főbb termesztőhelységei Balkány, Nagycserkesz, Nyírtelek, Gyulatanya, Papos, Jármí, illetve Újfehértó. Ennek a termőtájnak a feladata kitolni a friss dinnyefogyasztást az augusztusi és szeptemberi hónapokra is. 2005-ben a termőterülete mintegy 2000-2300 ha körül volt (Nagy, 2005), ami 2021-re 1003 ha-ra csökkent, amivel messze a második legnagyobb termesztőkörzetünk és már alig marad el a Békési körzettől, területnagyságát tekintve (István, 2022).

2.3. Görögdinnye fajták csoportosításának lehetőségei

A görögdinnye fajták számos módon csoportosíthatóak. Ezek lehetőségeit Szani (2000), Nagy (2005), Bársony (2006), Ombódi (2007), Ombódi (2021) leírásai alapján ismertetem. A görögdinnyét megkülönböztethetjük tenyészidő, termésalak, héjszín, héjvastagság, felület, hússzín, termésméret, magvasság, magszín, rezisztencia, fajta-előállítás módja és származás szerint.

A tenyészidő egy fontos tényező termesztési és piaci szempontból nézve. Ez alapján vannak rövid, közepes és hosszú tenyészidejű fajtatípusok, illetve ezek átmenetei.

A görögdinnye termésalak szerint is több kategóriába sorolható. A termés alakja lehet lapított gömb, gömb, megnyúlt gömb, rövid ovális, körte alakú, illetve hengeres.

Héjszín szerint alapvetően a következő típusokba soroljuk a görögdinnyét: („csíkosak”) Crimson sweet; Jubilee; Fine light; Allsweet; Tri stripe; Charleston Gray; („fekete héjúak”) Sugar Baby, Pannónia. Ezeknek is számos változata, illetve árnyalata létezik, főleg a Crimson csíkoson belül. A termés felületét tekintve lehet sima, barázdált, gyengén bemélyedő, illetve egyenetlen felületű is. Héjvastagság szerint megkülönböztetünk vékony (1 cm-ig), közepes (1,0-1,5 cm-ig), vastag (1,5-2,0 cm-ig) és igen vastag (2 cm felett) típusokat, melyek nagyban befolyásolják a termesztéstechnológiát, illetve a post harvestet.

A görögdinnye terméshús színe nagyon sokféle lehet: fehér, sárgás, citromsárga, arany színű, halvány rózsaszín, rózsaszín, narancsszínű, skarlátvörös, kárminpiros, málnaszínű. Manapság az élénk vörös színű típusok a legkeresettebbek.

A görögdinnyét a termésméret szerint 3 fő csoportba lehet sorolni: kicsi, úgynevezett hűtőszekrény dinnye (15 cm átmérőig) (tömege 2,5 kg-ig), közepes, úgynevezett dobozos dinnye (15-25 cm-ig) (tömege 2,5-5,0 kg-ig), nagy (25 cm-en felül) (tömege nagyobb 5 kg-nál).

A magvak jelenléte alapján lehet magvas, illetve magszegény (triploid). A magvas görögdinnyében is előfordul olyan termés, amelyben kevesebb mag található. A magvak mérete is a kicsitől a nagyig terjedhet. A mag formája lehet keskeny, közepes vagy széles. A mag színe pedig lehet: fehér, krémszínű, kénszínű, dohányyszínű, olajzöld, világos fahéjszínű, bordós és fekete. Közel 40 évvel ezelőtt Magyarországon állítottak elő először triploid dinnyét.

A görögdinnyét tekintve számos betegség ellen létezik rezisztencia. A betegségek közül a lisztharmat és fuzárium rezisztenciának van a legnagyobb jelentősége gyakorlati szempontból. Ezek az ellenállóságok nem találhatóak meg minden fajtában.

Fajta-előállítás módja szerint megkülönböztethetünk hibrid, illetve szabad elvirágzású fajtát. Magyarországon az 1970-es 80-as évektől vannak jelen a hibridek. A hibrideknek nagyobb az ellenállóképessége a betegségekkel szemben, illetve nagyobb termésmennyiség elérésére képesek ezáltal megadva a termesztésbiztonságot a termelőknek. A szabadelvirágzású fajtáknak pedig nagyobb a tűrőképességük, illetve jobban tudnak alkalmazkodni.

Származás alapján is lehet különbséget tenni a fajták között, ugyanis van, ami Kínából, Magyarországból, Japánból, Spanyolországból stb. származik.

2.4. Fajtaválasztás szempontjai

A fajtaválasztás során a következő pontokat kell figyelembe venni Szani (2000) közlése alapján:

- a felvevő piac mennyiségi és minőségi igényét,
- a termesztési lehetőségeket (hajtatás, korai szabadföldi, szabadföldi termesztés),
- a betegség- ellenállóságot,
- a minőségi tulajdonságokat.

A görögdinnye termesztésére való felkészülés egyik meghatározó lépése a megfelelő fajta kiválasztása. Ezen fajták főbb jellemzői:

- genetikailag kemény maghéj (csíráztatásuk ezért is nehezebb),
- rövidebb ízköz, erőteljes oldalhajítás képzés,
- koncentrált virágzás (6-8 nővirág nyílik egyszerre tövenként),
- koncentrált termésérés (tövenként 3-4 is érhet egyszerre),
- kiegyenlített alak- és termés méret,
- kemény, roppanó hús, intenzív piros hússzín és magas cukortartalom, a termésben néhány magkezdemény is előfordulhat,
- intenzív, szabadföldi termesztést igényelnek (egyenletes tápanyag- és vízellátást, valamint porzó fajták beállítását).

A körültekintő fajtaválasztás azonban önmagában még nem garancia a termesztés sikerességére. Kizárólag intenzív termesztés esetén tudják érvényesíteni a fajtákban található jobb minőségi tulajdonságokat, illetve a jobb termőképességet (Szani, 2000).

A görögdinnye fajtaválasztás szempontjait Szani (2000), Füstös és munkatársai (2002), Nagy (2006) és Bársony (2006) munkája alapján dolgoztam fel.

2.4.1. Termesztői szempontok

Termeszthetőség, termesztési költség: Talán az egyik legfontosabb szempont termelői oldalról nézve, mivel, ha nagy a növény növekedési ereje, akkor nő a gyomelnyomó képessége is, ami által kevesebb kézi munkaerőt kell igénybe vennie. A termesztési költségeket tekintve a magszegény (triploid) és sárgahúsú fajták vetőmagára magasabb és nagyobb törődést is igényel.

Termésbiztonság: (környezeti tényezőkkel szembeni tűrőképesség, tolerancia, rezisztencia) A szántóföldeken egyre több betegség jelenik meg, így ezek egyre fontosabb tényezővé válnak. Ezáltal előnyre tesznek szert azok a fajták, amelyek ellenállóbbak bizonyos kórokozókkal és betegségekkel szemben. Egyre nő a környezeti tényezőkkel szembeni tűrőképesség jelentősége, tekintve, hogy egyre nagyobb a nyári időszakban a szárazság.

Termésméret, termésalak: Fontos a termésméret és a termésalak kiegyenlítetttsége, mivel a termések egyöntetűsége esetén a görögdinnyét nem kell osztályozni, csökkentve így a munkaerő költséget. A termelőnek el kell döntenie, hogy mely piaci igényeket szeretné kielégíteni, mivel az export, a fiatal-, a nyugdíjas korosztály és a nagycsaládosok is mind más méretet részesítenek előnyben.

Termőképesség: Nagyobb jövedelem elérése érdekében fontos a minél magasabb termésmennyiség. A t/ha átlagot a termelő úgy is tudja növelni, hogy ha a fajtáknál azt is figyelembe veszi, hogy újra lehessen köttetni.

Tövön tarthatóság: Fontos, hogy a termelő minél tovább tövön tudja tartani a dinnyét, ha a piac beáll, mert így kevesebb lesz az esetleges veszteség.

Vetőmag ár: Ha a termelő célközönsége igényes, akkor érdemes hibrideket választania, ha pedig igénytelenebb piacra termelne, akkor maradhat az olcsóbb konstans fajtánál.

Várható értékesítési ár: A termelőnek mérlegelnie kell, hogy kockáztat-e a drágább triploid fajtákkal, vagy marad a diploid fajtáknál, melyeknek alacsonyabb az értékesítési ára.

Érésidő: A koraiság azért egy nagyon fontos tényező, mivel kevés termelő van még ilyenkor a piacon, így az értékesítési ár is magasabb, viszont a kései fajtákkal pedig kitolható a piac. A nagyon korai fajták között viszont jelentős minőségbeli különbségek lelhetők fel. Fontos, hogy a termelő a termesztését a kívánt időszakra és az igényelt mennyiségre tudja időzíteni. Ez nagyban múlik a termőhely, a termesztéstechnológia, illetve az annak megfelelő tenyészidejű fajták megválasztásán. A korai fajták termésüket az érésidő első felében adják. Ezek a termések kis vagy közepes nagyságúak, illetve közepes-gyenge növekedésűek. A középérésű fajták az

érésidő folyamán egyenletesen adják le termésüket, melyek közepesek, illetve nagyobbak, erős-középerős növekedéssel. A kései fajták az érésidő második felében adják le nagy, erős növekedésű termésüket.

2.4.2. Kereskedői szempontok

Küllem: A kereskedők szempontjából fontos, hogy kielégítsék a vásárlók színrel, formával, hústömörséggel kapcsolatban fenntartott igényét, mivel a vásárlók az igényes görögdinnyét preferálják.

Szállíthatóság, pultállóság: A pultontarthatóság meghatározó a kereskedők szempontjából, mivel nagy mennyiségű görögdinnyét vásárolnak a termelőktől, így van, hogy 2 hétig is meg kell hogy tartsák a minőségüket. A kereskedőnek az is fontos, hogy szállítás során a termék ne törjön össze és ne puhuljon le.

Termés kiegyenlítetttsége: Ez nem csak termesztői, hanem kereskedői szempontból is fontos tényező, mivel így az egész szezon során egységes kinézetű terméseket tud kínálni a fogyasztóknak.

2.4.3. Fogyasztói szempontok

Íz: Mondhatni a legfontosabb belső tulajdonsága a görögdinnyének. A fogyasztók előnyben részesítik a magas cukortartalmú (édes ízű), lédús görögdinnyét.

Tárolhatóság: Ez is egy lényeges szempont a fogyasztók szempontjából, mivel ha a vásárolt görögdinnyét nem tudják egyszerre elfogyasztani, akkor elvárják, hogy a hűtőben akár több napig is elálljon.

Termésméret: Az idősebb generáció inkább a kisebb görögdinnyét keresi, míg a nagycsaládosok a nagyobb terméseket. A kisebb termésű dinnyefajták cukortartalomban, húskonzisztenciában és ízben is felveszik a versenyt a nagyobb testű fajtákkal, mellyel a magyar fogyasztók zöme nincs tisztában.

Küllem: Az intenzív nemesítési munkák hozadéaként a csíkos héjú fajtákon belül számos „színkombináció” jött létre. A legkívánatosabbak a magyar piacon a sárgászöld alapon széles, majdhogynem fekete csíkozottságú dinnyék. A legelfogadottabbak a kiegyenlített méretű, gömbölyded alakú Crimson csíkos görögdinnyék.

Hússzín: A jelenlegi fogyasztói igényeket figyelembe véve a legelfogadottabb hússzín a vörös és különböző árnyalatai. A rózsaszín hússzínű fajtákat nem keresik a fogyasztók, mivel

éretlennek gondolják azt. A sárga hússzínre egyre nagyobb lenne az igény, de a vetőmagforgalmazó cégek még nem fektetnek annyi energiát a forgalmazásukba.

3. Vizsgálatok módszerei

A célkitűzésekben megfogalmazottak értelmében feldolgoztam a Nemzeti Fajtajegyzéket, hogy hogyan változott az elmúlt időszakban. Összevettem a Nemzeti Fajtajegyzék fajtaválasztékát a jelenleg ténylegesen forgalmazott fajtákéval. Illetve interjúkat készítettem vetőmagforgalmazó cégek munkatársaival, továbbá görögdinnye termelőkkel.

3.1. Fajtaválaszték alakulása a Nemzeti Fajtajegyzékben

Vizsgálataim első részeként 15 évnyi Nemzeti Fajtajegyzéket dolgoztam fel, 2009-től 2023-ig. Ezzel tulajdonképpen Mák Viktória Fruzsina (2009) vizsgálatát folytattam, aki a szakdolgozatában az 1980 és 2008 közötti éveket elemezte ki. A Nemzeti Fajtajegyzéken található fajtákról a következő alap információkat gyűjtöttem össze egy Excel táblázatban: állami elismerés időpontja, bejelentő cég, forgalmazó cég, fenntartó cég, lejárat idő, fajtakör, hússzín, termésalak, érésidő, tömeg illetve, hogy az adott fajta hibrid-e vagy sem. Évenként végig haladtam és kielemeztem az összes görögdinnye fajtát és az egyes fajtákra vonatkozó adatokat, melyek a fajtajegyzéken szerepelnek, hogy a későbbiekben a kapott adatokból pontos statisztikát tudjak készíteni, melyet a negyedik fejezet első alfejezetében ismertetek majd.

Legelső lépésként a bejelentő, képviselő és fenntartó kódok alapján feltérképeztem a jegyzékbe tartozó fajtákat, hogy az adott fajták mely fajtabejelentő, fajtafenntartó, illetve fajta-képviselőhöz kapcsolódnak. Ezek után a fajták mellett található vetőmagforgalmazó cégek katalógusaiból, illetve a vetőmag viszonteladó cégek weboldalán található adatok alapján kikerestem az adott fajtához tartozó fajtatípusokat.

A görögdinnyefajták között találtam pár olyan fajtát, melyről semmilyen információt nem találtam az interneten, így hát felkerestem az adott fajtákhoz tartozó fenntartó cégeket, illetve felvettem a kapcsolatot a NÉBIH görögdinnye fajtaelismeréssel foglalkozó munkatársával, Kovács Ferencel és az ő segítségével kitöltöttem a hiányzó adatokat. A fajtaleírásokból kikerestem a számomra fontos tulajdonságokat. A kódértékeket pedig a Kovács Ferenc által e-mailben elküldött CPVO útmutató alapján értelmeztem.

Minden évben megszámláltam, hogy a fajtajegyzékekben szereplő görögdinnye fajták közül mennyi a hibrid fajta, melyet százalékos értékben fel is tüntettem. Emellett még megszámláltam a bejelentők számát, a fajták átlagéletkorát, illetve a fajtatípusok arányát évekre lebontva.

3.2. Forgalomban lévő fajtaválaszték összehasonlítása a 2023-as Nemzeti Fajtajegyzékkel

Vizsgálataim második szakaszában kigyűjtöttem, hogy jelenleg mely fajták vannak forgalomban hazánkban, majd ezt összehasonlítottam a 2023-as Nemzeti Fajtajegyzékben fellelhető fajtakínálattal (http6). Ezzel a vizsgálati módszerrel, azt kívántam felmérni, hogy milyen mértékű hasonlóság figyelhető meg a két lista között. Az ebből származó adatokat, illetve annak értékelését a negyedik fejezet második alfejezetében fejtem ki.

A forgalomban lévő fajtákat a különböző vetőmagforgalmazó cégek honlapjairól, aktuális katalógusaiból, illetve a viszonteladók által közölt, elérhető adatok alapján gyűjtöttem ki (http7, http8, http9, http10, http11, http12, http13, http14, http15, http16, http17, http18, http19, http20).

A forgalomban lévő fajták listázásánál is a már fentebb leírt módszert alkalmaztam, tehát kigyűjtöttem a fajták fajtátípusát, a forgalmazó cégeket, illetve, hogy az adott fajta hibrid-e vagy sem. Továbbá megvizsgáltam, hogy az általam kigyűjtött forgalomban lévő fajtákból mennyi található meg az Európai Unió közös fajtalistáján (http21), illetve mennyi a Nemzeti Fajtajegyzéken (http6).

Ezek után készítettem egy táblázatot, ahol 3 halmazba soroltam a hazánkban jelenleg forgalmazott fajtákat. Az első halmazban találhatók azok a fajták, melyek sem az EU-s listán, sem pedig a Nemzeti Fajtajegyzéken nem lelhetők még fel. A másik csoportba azok a fajták tartoznak, melyek a Nemzeti fajtajegyzéken szerepelnek, de nem forgalmazzák hazánkban. A harmadik halmazban pedig azok a fajták, amelyek csak az EU közösségi fajtalistán szerepelnek.

3.3. Interjúk

A kutatásom harmadik részében interjúkat készítettem görögdinnye termelőkkel, illetve vetőmagforgalmazó cégek munkatársaival, hogy kellő mennyiségű információt gyűjtsék mindkét féltől ahhoz, hogy betekintést tudjak nyújtani a fajtaválasztás főbb szempontjairól, a fajtaválaszték alakulásáról és a hazai görögdinnyetermesztés jelenlegi helyzetéről.

A vetőmagforgalmazó cégek közül a legelső interjúmat Rajki Attilával, az Orosco Kft. ügyvezetőjével készítettem, telefonon keresztül, 2023. november 10-én.

A második interjúmat Lacházi Pállal, a Syngenta Seeds Kft. területi képviselőjével készítettem el, e-mailen keresztül, 2023. november 10-én.

A harmadik interjút a Nunhems Hungary Kft. termékspecialistájával, Sándor Lászlóval készítettem, telefonon keresztül, 2023. november 10-én.

A negyedik interjút Horváth-Varga Jánossal, a ZKI Zrt. értékesítési vezetőjével, telefonon keresztül, 2023. november 15-én.

A termesztők közül az első interjút egy cecei őstermelővel, Albert Istvánnal készítettem, telefonon keresztül, 2023. november 7-én.

A második interjút a Dombegyházi Euro Tész Kft. kertészeti ágazatvezetőjével, Kotroczó Józseffel készítettem, e-mailen keresztül, 2023. november 13-án.

A harmadik interjút egy nagygyeserkeszi termelővel, Szuhánszki Zoltánnal készítettem, e-mailen keresztül, 2023. november 30-án.

A negyedik interjút egy medgyesegyházi termelővel, Lehoczki Gyöngyivel készítettem, e-mailen keresztül, 2024. január 12-én.

Az ötödik interjút egy medgyesegyházi termelővel, Holecz Zoltánnal készítettem, e-mailen keresztül, 2024. január 8-án.

Mielőtt elkészítettem volna az interjúkat, írtam külön egy 15 kérdésből álló listát, melyeket a fent említett 4 vetőmagforgalmazó cég munkatársának tettem fel. Illetve készítettem külön az 5 termelőnek egy 6 kérdésből álló listát.

A vetőmagforgalmazó cégekkel készített interjúk kérdései tematika szerint csoportosítva

1. Fajtacsoportok helyzete a hazai piacon: 1., 3., 4., 5., 6. és 9. számú kérdések (4.3 alfejezet)
2. Termelők árérzékenysége és a cégek helyzete a többi konkurens céggel összevetve: 2. és 15. kérdés (4.4 alfejezet)
3. Fogyasztói igények: 7., 8. és 11. számú kérdések (4.5 alfejezet)
4. Fajtaválasztás szempontjai: 10. és 12. kérdés (4.6 alfejezet)
5. Hibridek és a rezisztencia: 13. és 14. kérdés (4.7 alfejezet)

A termelőkkel készített interjúk kérdései tematika szerint csoportosítva

1. Fajtacsoportok helyzete a hazai piacon: 1., 2. és 3. számú kérdések (4.3 alfejezet)
2. Fajtaválasztás szempontjai: 4. kérdés (4.6 alfejezet)
3. A termelők árérzékenysége: 5. számú kérdés (4.4 alfejezet)
4. Magszegénység és koraiság kérdésköre: 6. számú kérdés (4.8 alfejezet)

A fent említett pontokat témakörönként az Eredmények és értékelésük című fejezetben fejtem ki, illetve a zárójelben megjelölt alfejezetekben részletezem. A teljes interjúkat a Mellékletek című fejezetben helyeztem el, és az Eredmények és Értékelésük című fejezetben, egyes esetekben, irodalmi hivatkozás szerűen teszek rájuk utalást.

A vetőmagforgalmazó cégek munkatársaival készített interjúk kérdései

1. A magyar piacon a görögdinnye mely fajtacsoportjaival vannak jelen?
2. Milyen a cég helyzete a piacon a többi konkurens céggel összevetve?
3. Mely fajtakör mutat jelenleg csökkenő tendenciát a többi csoporthoz képest? Ennek mi lehet az oka?
4. Melyek azok a fajtacsoportok, amelyek legkönnyebben teret nyertek a hazai piacon, ezáltal a legismertebb szegmensekké váltak?
5. A magszegény kínálat és a kisebb termékek iránt idén is erősebb volt-e az érdeklődés?
6. Egyes szegmenseken belül melyek a legjelentősebb fajták a piacon? Illetve ezek fölénye mennyire egyértelmű?
7. Minek köszönhető a görögdinnye fogyasztás/termesztés egyértelmű fölénye a sárgadinnyéhez képest?
8. Hazánkban az elmúlt évszázadokban a legszívesebben fogyasztott görögdinnye a Sugar Baby típus volt (vékony héj, az apró mag, a vérvörös hússzín és a sötétfekete héjszín). Az utóbbi 20-25 évben ez megváltozott. Ez a fogyasztói igény miatt alakult így, vagy egyéb okok álltak a háttérben?
9. A közeljövőben elképzelhető olyan fajtaszegmens Önöknél, amely bevezetésére nagyobb hangsúlyt fektetnek?
10. Az EU-hoz való csatlakozás és a közös EU-s fajlista mekkora mértékben befolyásolta a fajtakínálatot?
11. Az áruházi kínálatban a termésméret a fogyasztói igények miatt csökken?
12. Melyek a fajtaválasztás elsődleges szempontjai?
13. Az évek múlásával egyre elterjedtebbé váltak a hibridek. Kijelenthetjük, hogy a hibrideké a jövő?
14. Elképzelhető, hogy a közeljövőben kórokozó és kártevő ellen bevezetésre kerüljön rezisztencia a hibridekben?
15. Milyen volumenű érzékenységi tapasztalható a hazai görögdinnye termesztők körében a vetőmagárok esetében?

A termelőikkel készített interjúk kérdései

1. Mely fajtaszegmenseket termesztik és melyekkel nem foglalkoznak?
2. Milyen fajtaikat termesztene? Miért pont ezeket?
3. Meglátásuk szerint milyen irányban mozog a fajtaválaszték?
4. Mik a főbb szempontok a fajtaválasztás során?
5. A fajta kiválasztásakor mennyire szempont a vetőmagár?
6. Hogyan látják a magszegénység (triploid hibridek) és a koraiság kérdéskörét?

4. Eredmények és értékelésük

4.1.Fajtaválaszték alakulása a Nemzeti Fajtajegyzék alapján

A bejelentett fajták számát tekintve 2009 és 2023 között egyértelmű növekedést figyelhetünk meg (1. táblázat). A Nemzeti Fajtajegyzék alapján ez alatt a 15 év alatt több mint háromszorosára nőtt a fajták száma, tehát elég jelentős növekedést figyelhetünk meg. 2023-ban összesen 81 államilag elismert fajtát tartalmaz a Nemzeti Fajtajegyzék. Ez a teljes EU-s lista 13,5 %-a. A táblázatban szereplő adatok is alátámasztják azt a tényt, miszerint a nemesítő cégek arra törekcszenek, hogy minél bővebb választékú fajtaszortimentet teremtsenek.

A bejelentő cégek száma is egyértelmű növekedést mutat az évek előrehaladtával, amely rámutat arra a tényre, hogy 2004-es FVM rendelet óta számos külföldi, európai uniós tagországban jelen lévő vetőmagos cég fajtája csupán csak a könnyebb fajtabejelentés folyamata miatt került rá a magyar fajtalistára. Ez magyarázatot ad a fentebb említett 13,5 %-os számadataira.

A hibridek arányát tekintve 2009 és 2023 között szinte 100 %-os volt a hibridek aránya. Az utóbbi évek alapján kijelenthető, hogy a hibrideké a jövő.

A fajták átlagéletkora 10 év alatt mondhatni a felére redukálódott. 2018-ig csökkent az átlagéletkor, onnantól pedig beállt arra a nagyjából 6 évre, amit azóta is tart. Tehát a fajták számának növekedésével párhuzamosan a már régebben bejelentett fajtaikat leváltották a friss bejelentések.

A fajtatípusok száma a 2009-es évhez képest 2023-ra egy új fajtaszegmenssel, a Jubile-evel és egy visszatérő fajtatípussal, a Charlestonnal gyarapodott. Ennek magyar viszonylatban nincsen nagy jelentősége, hiszen egyik fajtatípus sincs jelen a hazai görögdinnyetermesztésben.

1. táblázat A Nemzeti Fajtajegyzék görögdinnye fajtaválaszték egyes jellemzőinek alakulása az elmúlt 15 évben

Év	Fajták száma (db)	Bejelentő cégek száma (db)	Hibridek aránya (%)	Fajták átlag-életkora (év)	Fajtatípusok száma (db)
2009	25	10	88 %	13,8	3
2010	20	7	90 %	13,6	3
2011	18	8	88,9 %	12,9	3
2012	24	10	91,7 %	10,4	3
2013	30	12	93,3 %	8,8	3
2014	32	14	93,8 %	8,5	4
2015	33	14	90,9 %	8,0	4
2016	35	16	94,3 %	8,0	4
2017	44	17	95,5 %	7,0	4
2018	55	19	96,4 %	6,0	5
2019	69	21	97,1 %	5,5	5
2020	69	20	97,1 %	6,3	5
2021	70	17	97,1 %	5,8	5
2022	74	17	89,2 %	6,2	5
2023	81	18	90,1 %	6,4	5

A fajtatípusok alakulását vizsgálva egyértelműen látszódik a fogyasztók igénye a fajtákra vonatkozóan (2. táblázat). A Crimson fajtatípus kisebb kilengésekkel minden megvizsgált évben az élen volt, hiszen 2009-től 2023-ig 50% feletti értéket mutatott. A Tigriscsíkos fajtatípusba tartozó fajták száma hiába nőtt az évek során, ha a százalékos megoszlásban pedig csökkenő tendenciát mutatott. A Sugar Baby fajtakör a második legtöbb fajtaival rendelkező fajtaszegmens. Két új fajtaszegmens került be a Nemzeti Fajtajegyzék soraiba. A Jubilee, mely 2014-ben, illetve a Charleston, amely 2018-ban került bejelentésre és jelenleg is csak 1-1 fajtaival képviselik az említett fajtaszegmenseket.

2. táblázat Görögdinnye fajtatípusok megoszlásának alakulása a Nemzeti Fajtajegyzékben a vizsgált 15 év során

	Crimson	Tigriscsikos	Sugar Baby	Jubilee	Charleston
2009 (db)	13 (52,0%)	3 (12,0%)	9 (36,0%)	0	0
2010 (db)	11 (55,0%)	3 (15,0%)	6 (30,0%)	0	0
2011 (db)	9 (50,0%)	3 (16,7%)	6 (33,3%)	0	0
2012 (db)	12 (50,0%)	3 (12,5%)	9 (37,5%)	0	0
2013 (db)	16 (53,3%)	5 (16,6%)	9 (30,0 %)	0	0
2014 (db)	18 (56,3%)	4 (12,5%)	9 (28,0%)	1 (3,1%)	0
2015 (db)	18 (54,5%)	4 (12,0%)	10 (30,3%)	1 (3,0%)	0
2016 (db)	19 (54,3%)	4 (11,4%)	11 (31,4%)	1 (2,9%)	0
2017 (db)	25 (56,8%)	5 (11,4%)	13 (29,5%)	1 (2,3%)	0
2018 (db)	36 (65,5%)	4 (7,3%)	13 (23,6%)	1 (1,8%)	1 (1,8%)
2019 (db)	47 (68,0%)	5 (7,2%)	14 (20,3%)	1 (1,4%)	1 (1,4%)
2020 (db)	50 (72,5%,0)	5 (7,2%)	12 (17,4%)	1 (1,4%)	1 (1,4%)
2021 (db)	52 (74,3%)	5 (7,1%)	11 (15,7%)	1 (1,4%)	1 (1,4%)
2022 (db)	55 (74,3%)	5 (6,8%)	12 (16,2%)	1 (1,4%)	1 (1,4%)
2023 (db)	58 (71,6%)	7 (8,6%)	14 (17,3%)	1 (1,2%)	1 (1,2%)

4.2. Forgalomban lévő fajták összehasonlítása a 2023-as Nemzeti Fajtajegyzékkel

Vizsgálataim során 152 db görögdinnye fajtát találtam, melyek jelenleg is forgalomban vannak hazánkban. Ezeket a fajtákat a vetőmagforgalmazó cégek 2023-as katalógusaiból, illetve a vetőmagforgalmazó webáruházak honlapjáról gyűjtöttem össze.

A fent említett 152 db fajtából csak 6 db volt szabadelvírázású, a többi pedig hibrid. A hibridek aránya tehát 96%. Ez az eredmény megegyezik a Nemzeti Fajtajegyzékben talált hibrid aránnyal, mely ugyancsak megközelítette a 100%-ot. Ez az eredmény is arra enged következtetni, hogy már csak a hibridekre fektetnek nagyobb hangsúlyt a vetőmagforgalmazó cégek.

Az említett 152 db fajtából 26 db (17,1%) fajta szerepel a Nemzeti Fajtajegyzéken és így az EU-s fajtalistán is (3. táblázat). 102 db (67,1%) olyan fajta van, amely csak az EU-s listán szerepel, de a magyar Nemzeti Fajtajegyzéken nem, tehát valamelyik másik EU-s tagországban történt a fajtaelismerés. Összesen 24 db (15,8%) olyan forgalomban lévő fajta van, amely sem a Nemzeti Fajtajegyzéken, sem pedig az EU-s fajtalistán nincs rajta. Ez úgy lehetséges, hogy a 2004/842-es direktíva alapján forgalmazási engedélyt kaptak, így forgalomba hozhatóak. Továbbá 55 db olyan fajtát találtam, amelyet nem forgalmaznak hazánkban, de szerepelnek a Nemzeti Fajtajegyzéken. Ezeket a fajtatulajdonos valószínűleg elsősorban anyagi és adminisztrációs okok miatt jelentette be hazánkban és már eleve nem tervezte a fajta magyarországi forgalmazását.

Akárcsak a Nemzeti Fajtajegyzéknél, úgy a forgalomban lévő fajták esetében is a Crimson fajtatípus dominál, illetve a Sugar Baby található a második helyen. A Crimson fajtatípus legnagyobb százalékban (76,92%) az EU-s fajtalistán és a Nemzeti Fajtajegyzéken is szerepel. Érdekes megfigyelni azt is, hogy csak a Crimson, illetve a Sugar Baby fajtaszegmensből találhatóak meg fajták a két listán egyszerre. A Tigriscsíkos és a Charleston esetében is csak olyan fajták vannak jelenleg forgalomban a hazai piacon, melyek egyik listán sem, vagy csak az EU-s listán szerepelnek. A Jubilee fajtatípusnál megfigyelhető, hogy csak a Nemzeti fajtajegyzéken szerepel és ott is csak egy fajtával van jelen. Érdekes szemügyre venni azt a tényt is, hogy a 152 forgalmazott fajtának a 75 %-a csak az EU-s listán lelhető fel.

3. táblázat Forgalomban lévő görögdinnye fajták fajtatípusok szerinti megoszlása

Fajtatípus	Forgalmazott összesen	Ebből fajtajegyzéken és az EU-s listán is szerepel	Ebből csak az EU-s listán	Egyik listán sem szerepel	NFJ-en szerepel, de nem forgalmazzák itthon
Crimson	106 (69,74%)	20 (76,92 %)	71 (69,61 %)	15 (62,50 %)	38 (69,09 %)
Tigriscsíkos	14 (9,21 %)	0	10 (9,80 %)	4 (16,6 %)	7 (12,73 %)
Sugar Baby	29 (19,08 %)	6 (23,08 %)	18 (17,65 %)	5 (20,83 %)	8 (14,55 %)
Jubilee	0	0	0	0	1 (1,82 %)
Charleston	3 (1,97 %)	0	3 (2,94 %)	0	1 (1,82 %)
Összesen	152	26	102	24	55

4.3.Fajtacsoportok helyzete a hazai piacon

Az alábbiakban a következő tulajdonságokkal rendelkező fajtacsoportokat fogom végigvenni: tenyésztő, termésalak, héjszín, hússzín, termésméret, magvasság, rezisztencia, illetve fajta-előállítás.

A görögdinnye a harmadik legnagyobb felületen termesztett zöldségnövényünk. Számos különböző méretben alakban és színben is megtalálhatóak a görögdinnye fajták. A két legjelentősebb görögdinnye fajtacsoport a világoszöld alapon sötétzöld csíkos Crimson, illetve a fekete héjú Sugar Baby. Az évek során a fekete héjú fajtákat kiszorította a csíkos külsejű dinnye, mivel a héjszerkezete vastagabbnak bizonyult, aminek köszönhetően jó a szállíthatósága (Lacházi). Több előnyös tulajdonságuknak köszönhetően alkotják a termesztés gerincét a Crimson típusú dinnyék. Itt gondolhatunk a már fent említett vastagabb héjszerkezetre, a vonzó héjszínre, a pultontarthatóságra, a tövöntarthatóságra, a kiváló színre, alakra, méretre textúrára, illetve °Brix értékre (Lacházi).

Az általam megkeresett vetőmagforgalmazó cégek közül a ZKI Zrt. kínálatában a koraiságot tekintve megtalálható a korai, közép-korai és a középérésű is. Továbbá jelen van a Crimson és a Sugar Baby mellett a Tigriscsíkos dinnye is. Érdemes említést tenni még arról is, hogy a fekete héjú magvas dinnyék mellett jelen vannak a triploid (magszegény) görögdinnyék is (Horváth-Varga). A Nunhems Hungary Kft. is a legnagyobb arányban a Crimson magvas, illetve a Sugar Baby magszegény fajtacsoporttal van jelen. Magyarországon minimális mértékben eladásra került még a szuperapró magvú Jubilee, melyet csupán 10 éve vezettek be (Sándor). Az Orosco Kft. szinte az összes fajtacsoporttal megtalálható a hazai piacon. A termés tömegét tekintve egyrészt a nagytestűekkel (8-10 kg) vannak jelen, amelynél nagyobb már nem igazán kedvel a magyar piac. Továbbá népszerű még az áruházlánci/export méret is (3-6 kg), illetve a 1,5-3 kg-os dinnyékkal, mely elég meghatározó a piaci szegmensben belüli részarányt tekintve (Rajki).

Érdekes módon nem kaptam egyöntetű választ arra a kérdésemre, hogy mely fajtakör mutat csökkenő tendenciát. Sándor szerint a fajtakörök közül csökkenő tendenciát mutat a magvas Sugar Baby, melyet felváltott a magszegény, melyet 2007-2008 környékén kezdtek el bevezetni. Illetve a Tigriscsíkos magszegény aránya is csökken, melynek az a magyarázata, hogy az áruházláncok csak egy magszegény dinnyét szeretnének árulni, ami pedig a fekete héjú Sugar Baby lett. Az Orosco Kft.-nél a 3-6 kg-os dinnyéknél volt megfigyelhető a csökkenés, illetve a 1,5-3 kg-os dinnyék iránt is csökkent az érdeklődés, ami valószínűleg az ár miatt következett be, ugyanis ez egy drágább kategóriájú dinnye (Rajki). Ezzel szemben a ZKI Zrt. esetében a nagytestű dinnyék mutatnak csökkenő tendenciát, az üzletláncok esetében ugyanis 10 kg feletti dinnyét nem árusítanak, mivel a mérlegeik nem képesek ennél nagyobb súlyt mérni. Horváth-Varga és Lacházi szerint ennek a csökkenésnek az elsődleges oka a fogyasztási/vásárlási trendek, illetve a családok összetételének megváltozása.

A magszegény dinnyék, illetve a kisebb méret iránt nem volt egyértelműen erősebb az érdeklődés, melyre az is magyarázat lehet, hogy a magszegény dinnye ára magasabb (Rajki). Míg a világon egyre nagyobb teret nyer a magszegény dinnyék termelése és kereslete, addig Magyarországon még kevésbé elfogadott ezen termékek fogyasztása. Egyre inkább előtérbe kerül a 7 kg alatti méretkategória (Lacházi). A termékek méretének csökkenését az elmúlt 10 évben befolyásolta a koronavírus-járvány és a pénzügyi válság is. A nagy áruházláncok esetében viszonylag friss és egyértelmű tapasztalat, hogy nem kell a nagyméretű görögdinnye (Sándor).

A legjelentősebb fajták a hazai piacon a Syngenta Mirsini F1 fajtája, amit ma már csak Rubin néven emlegetnek és a Rijk Zwaan által forgalmazott Lusitania F1, ha a nagytestű méretet nézzük. Ha a nagytestű fekete héjú dinnyéket vesszük, akkor az Orosco Romeria F1-e a legjelentősebb. A 3,5-7 kg közötti csíkos, magvas kategóriát nézve pedig az első számú a Nunhemsnek a Gambey, Galander párosa. Ezeken kívül kimagasló még a Rijk Zwaannak az Oneida F1-e, illetve a Syngenta által forgalmazott, egyre nagyobb területen termesztett Mirto F1 nevű fajta. Illetve a fekete héjú magszegény dinnyéből a Style F1 ami még meghatározó (Rajki). Jelenleg a Rubin görögdinnye mondható a legismertebb és legkeresettebb fajtának a hazai piacon (Lacházi). A ZKI Zrt. esetében még jelentős fajtának mondható a korai, hosszúkás Crimson csíkozottságú Grizzly F1 (Horváth-Varga).

Az Orosco Kft.-nél elképzelhető a csíkos magszegény fajtaszegmens bevezetése, ezzel megtörve azt, hogy csak a fekete dinnye lehet magszegény. Ezt a célt az izraeli partnerükkel a Hazera céggel szeretnék elérni, akiknek úgynevezett LSL (Long Shelf Life) görögdinnyéi vannak, melyek pultontarthatóság, tövöntarthatóság, illetve szállítás szempontjából igen előnyösek (Rajki). Lacházi Pál elmondása alapján a Syngenta Seeds Kft. nem tervez a közeljövőben a korai Crimsonon és a magszegény Sugar Babyn kívül más szegmenst növelni a kis volumen miatt. A Nunhems Kft. a magszegény dinnyékre fektet nagyobb hangsúlyt, mind fekete, mind csíkos héjú kategóriában. A cél, hogy egyre keményebb húsú és magasabb cukortartalommal rendelkező dinnyéket vezessenek be Magyarországon (Sándor). A ZKI Zrt. jelenleg is futó nemesítései a méretcsökkenésre törekednek. Tehát hosszútávon a 3-5 kg, illetve a sötétebb héjszínre fognak fókuszálni (Horváth-Varga).

A görögdinnye termesztők is válaszoltak a fajtaszegmensekre, illetve fajtákra vonatkozó kérdéseimre, hogy melyeket részesítik előnyben, illetve melyekkel nem foglalkoznak. Albert István, Cecei őstermelő például főleg fekete héjú dinnyét termeszt, mint például a Romeria F1. Sárgabelű dinnyét csak egyet (Orange King) és kis mennyiségben termesztene a piaci igény

miatt, illetve csíkosból is csak a Rubint. A fekete héjú dinnyét főleg az idősebbek keresik, mivel a rendszerváltás idején a Szigetcsépi dinnye volt a legismertebb. A sárgabelű fajta is az 1990-es évek előtt volt felkapott az Alföldön (Albert). A Dombegyházi Euro Tész Kft.-nél nagytestű görögdinnyével egyáltalán nem foglalkoznak, helyette a mini (2-4 kg), bébi (<1,8 kg), magvas, magszegény, sárgahúsú görögdinnyék dominálnak náluk. Miniből a Frillyt, bébiből a Lynx fajtát termesztik, mivel a fajtacsoporton belül ezek a legtoleránsabbak a betegségekre nézve. A magvas fajtacsoportból a Gambeyt termelik, magszegényből pedig a Style-t, Fashion-t, Noamot és a Harmoniumot (Kotroczó). Szuhánszki Zoltán, Nagycserkeszi termelő főleg nagyobb testű görögdinnyéket termeszt, mivel szerinté arra van nagyobb kereslet. Évről évre kipróbál új fajtákat, melyeket más termesztők, illetve vetőmagforgalmazók javasolnak, de csak kísérleti szinten, kis mennyiségben. A folyamatosan termesztett fajtáik a Grizzly, a Dumara és a Red Star. Lehoczki Göngyi, Medgyesegyházi termelő kis és nagytestű görögdinnyét is termeszt egyaránt, ezen belül sárgabelű és magszegény fajtákat is. 4-5 kg alatti fajtákat nem termesztnek. Hazai áruházláncokba és exportra az alábbi pultálló és nagy termésmennyiségű fajtákat termesztik: Gambey, Boxy, Galander, Oneida. A belföldi nagybani piacra pedig Lusitana-t, Ladyt, Style-t, illetve Orange Kinget (Lehoczki,2024). Egy másik Medgyesegyházi termelő, Holecz Zoltán szerint a térségben, a magszegény fajták közül a legjelentősebb a Style, a Morena, és az Amaltea RZ. A magvas görögdinnyék közül pedig az alábbiakat termesztik exportra, illetve áruházlánci értékesítésre: Susy, Galander, Lusitana, míg a hazai piacon az egyértelmű kedvencek a Rubin, a Colosseo, a Lady és a Top Gun.

4.4.Termelők árérzékenysége és a cégek helyzete a többi konkurens céggel összevetve

A Syngenta Kft. a magyar görögdinnyepiac egyik legnagyobb és legmeghatározóbb cége a fajtaszortiment, az értékesített vetőmagmennyiség és a termesztési terület tekintetében is (Lacházi). A Syngenta Kft. mellett a másik legfontosabb szereplő a magyar görögdinnye piacon a Nunhems Hungary Kft. Ez a két vetőmagforgalmazó cég adja a piac kb. 80 %-át. (Sándor). Horváth-Varga János elmondása alapján a ZKI Zrt. részesedése csupán 5-8 % körül lehet. Összességében nézve a piac 90%-át a Syngenta Kft., a Nunhems Hungary Kft., az Orosco Kft., és a ZKI Zrt. adja (Horváth-Varga). Az Orosco Kft. jelenleg csak marginális résztvevő a piacon, ugyanis 5% pici részarány alatt vannak (Rajki).

Rajki Attila szerint a hazai görögdinnye termesztők árérzékenysége elég jelentősnek mondható. Természetesen van olyan termelői réteg, amelyre ez az érzékenység nem annyira

jellemző, de van olyan kifejezetten érzékeny réteg is, amely Romániából vagy Szerbiából is képes hozni vetőmagot, mivel ott olcsóbb (Rajki). Lacházi Pál szerint viszont nem mutatkozik nagy árérzékenység a termeszítők részéről, mivel a vetőmag ára kis volument jelent a termelési költségekből. Jellemzően megfizetik a minőségi vetőmag árát, mivel ez a termelésük alapja. Az, hogy milyen volumenű árérzékenység tapasztalható a termeszítők körében a vetőmagárak esetén, nagyban függ az árbevételtől is. Fontos megemlíteni azt a tényt is, miszerint 1 év alatt, 2022-ben 25%-ot nőtt az input anyagok ára, így ebben az esetben a műtrágya sokkal nagyobb költség volt, mint a vetőmag (Sándor). Horváth-Varga János szerint nincsen olyan nagy különbség a hibridek ára között.

A termelők is nyilatkoztak arról, hogy mennyire fontos szempont számukra a vetőmagár a fajtaválasztás során. Egy Cecei őstermelő, Albert István szerint egyáltalán nem fontos a vetőmagár, ez azoknak lehet szempont, akik nem termeszítik annyira intenzíven a görögdiinnyét. A Dombegyházi Euro Tész Kft. kertészeti ágazatvezetője szerint sem veszik figyelembe a vetőmagárakat, csak a fogyasztói igényeket, hiszen nem kifizetődő az olcsóbb vetőmagot megvenni, ha közben a drágább 10%-kal többet teremhetett volna (Kotroczó). Lehoczki Gyöngyi elmondása alapján mivel a piac diktál minden tekintetben, tehát a piac szabja meg, hogy mit lehet eladni, ezért nem számít fontos tényezőnek a vetőmagár.

4.5. Fogyasztói igények

Hazánkban az elmúlt évszázadokban a legszívesebben fogyasztott görögdiinnye a Sugar Baby típus volt, ám ez az utóbbi 20-25 évben megváltozott. Ennek több oka is van. A legmeghatározóbb ok az, hogy a Sugar Baby típusúakban nem, míg a Crimson típusú dinnyékben volt fuzárium rezisztencia. Mikor bejöttek az első csíkos dinnyék, a termelők rájöttek, hogy ugyanolyan jó íze van, mint a fekete héjúaknak, illetve a termésátlaga is jó. Ebben a folyamatban nagy segítségnek bizonyult a Nunhems Hungary Kft. Crisby F1 nevű fajtája, amely fuzárium ellenállósága mellett rendkívül korai is volt. A termelők a biztonságos termesztést a csíkos Crimson típusban látták, tehát itt a fogyasztói igények nem igazán jelentkeztek tényezőként (Rajki). Lacházi Pál szerint ez a változás elsősorban a fajtaválaszték bővülése és az ellenállóbb fajták használata miatt alakult így. Ennek a változásnak a szállítási lánc is egy okozója, mivel mióta léteznek ezek a szállítási láncok, illetve az áruházláncok, azóta raktárba kell vinni a dinnyét. Exportra is szállítottunk, mely során a vékony héjú Sugar Baby típus nem bírta a szállítást, így rengeteg törési kár keletkezett. Emellett a pultállósága és a földöntarthatósági ideje is jóval kevesebb volt. Így a vastagabb, keményebb héjú Crimson dinnyék átvették a Sugar Baby helyét

(Sándor). Horváth-Varga János elmondása alapján az ok egész egyszerűen az volt, hogy 1985 tájékán jött be Magyarországra az első holland vetőmagos cég és nekik csak Crimson típusú csíkos görögdinnye fajtáik voltak.

Az áruházi kínálatban a termés mérete egyértelműen a fogyasztói igények miatt csökken. Másrészt a már fentebb említett ok is nagyban közre játszik, miszerint az áruházi mérlegek nagyjából 10 kg-ig vannak bekalibrálva (Rajki). A könnyebb szállíthatóság, a kisebb súly, illetve az egységnyi dinnye ára is nagyban hozzájárult a termés méret csökkenéséhez (Lacházi). A termés méret csökkenéséhez még a családméret csökkenése is nagyban hozzájárult, mivel manapság egyre ritkább, hogy egy családban 5-6 fő lenne. A mostani családmérethez (2-4 fő) bőven elég az 5 kg körüli dinnye (Horváth-Varga).

A görögdinnye fogyasztás/termesztés egyértelmű fölényt élvez a sárgadinnyéhez képest. Ebben az ár is nagy szerepet játszhat, hiszen a sárgadinnye mindig is egy drágább műfaj (Rajki). Lacházi Pál szerint a görögdinnye fölénye köszönhető a fogyasztási volumennek, a termésbiztonságnak, a termesztetőségnek, illetve annak, hogy kisebb mennyiség állítható elő egységnyi felületen a sárgadinnyéből. A görögdinnyének számos pozitív élettani hatása is van, mindamellett, hogy kevés kalóriát tartalmaz (Lacházi). A görögdinnye mellett szól az is, hogy sokkal lédúsabb és frissítőbb, illetve magasabb a cukortartalma. Továbbá a sárgadinnyefogyasztás kevésbé időjárásérzékeny, így a klímaváltozás még inkább a görögdinnye fogyasztás irányába húzza az embereket (Sándor). Illetve, ha megfigyeljük a termőfelületet akkor láthatjuk, hogy ha a görögdinnye 100 %, akkor a sárgadinnye csak 10% (Horváth-Varga).

4.6. Fajtaválasztás szempontjai

A fajtaválasztás legfontosabb szempontjai termelői oldalról nézve korábban egyértelműen a koraiság és részben a termőképesség volt, ami az utóbbi időben inkább a minőség és a hozam irányába változott (Rajki). A hozam után a legfontosabb szempont a könnyű termesztetőség és az ellenállóképesség (Sándor). Mindenképp meg kell említeni még a piaci igényt, illetve a fogyasztói igényt, melyek ugyanúgy fontosak a fajtaválasztás során (Albert). Fontos még a termelők számára, hogy a hússzín minél sötétebb vörös, illetve a csíkozás is minél sötétebb legyen, továbbá legyen jóízű. Méret szempontjából most már egyre gyakrabban szólnak bele az áruházlánci képviselők, hogy 7 kg alatt legyenek a termések (Rajki). A főbb szempontok közé sorolható még nyilvánvalóan a jövedelmezőség, illetve a termés eladhatósága. Főleg az exportorientált termelők törekednek a korai dinnyére. A kereskedőknél/áruházláncoknál főleg az uniformitás és a minőség az, ami számít (Horváth-Varga). A fajtaválasztás főbb szempontjai

közé tartozik még az értékesítési csatorna (export, áruházlánc, tradicionális piac), a termesztési időszak, a tenyészidő, az érési időszak, a növényvédelmi problémák, a vetőmagár, a növekedési erély, illetve a termelési cél (Lacházi). A fogyasztó legfontosabb szempontjai a fajtaválasztás során a frissesség, ne legyen fakó, napégett, se sérült az adott termés. A hússzín legyen mélypiros, a hús legyen tömör, ne legyenek benne lukacsok. Illetve legyen édes, finom és lédús (Sándor).

Az EU-hoz való csatlakozás, illetve az EU-s fajtalista jellemzően nem befolyásolta a fajtakínálatot, illetve a szortimentet. Mivel alapvetően az összes cég jelen volt már az EU-hoz való csatlakozás előtt is (Horváth-Varga). Minden, ami az EU-ban engedélyezve lett, az azonnal forgalmazhatóvá vált minden tagállamban. Ez abból a szempontból jelentett előnyt, hogy így minden vetőmagcég fajtáját gyorsan be lehetett szerezni. A vetőmagimport is sokkal könnyebbé vált ezáltal (Sándor).

4.7. Hibridek és a rezisztencia

Az évek múlásával egyre jobban elterjedtek a hibridek, így kijelenthetjük, hogy a hibrideké a jövő. A konstans fajták Nyugat-Európából már teljesen eltűntek és lassan eltűnnek Magyarországról is (Sándor). Magyarországon jelenleg az esetek 99%-ában hibrideket használnak, mely a jövőben sem lesz másként (Lacházi). Rajki Attila szerint ez az állítás akár 10 évvel ezelőtt is kijelenthető lett volna, de csak az utóbbi 2 évben vált drasztikussá ez a változás.

A dinnyéknél általában fuzárium fajokra van rezisztencia (Horváth-Varga). A Nunhems Hungary Kft. nemesítői folyamatosan nézik a termelői igényeket és dolgoznak azok kielégítésén. Magyarországon a legnagyobb veszélyt a fenésedés jelenti. Léteznek már fenésedés elleni közepes rezisztenciával rendelkező fajták. Újabb vírusok jönnek, de előfordulhat, hogy lesznek rezisztens fajták a közeljövőben (Sándor). A vetőmagcégek folyamatosan dolgoznak a rezisztenciák kialakításán. Elképzelhető, hogy a klímaváltozás hoz majd olyan betegségeket, amiben muszáj lesz lépnie a nemesítő cégeknek. Vagy olyan meglévő rezisztenciák kerülnek előtérbe, melyek eddig nem voltak fontosak Magyarországon (Rajki).

4.8. Magszegénység és koraiság kérdésköre

Albert István szerint a görögdinnyeszezon akár május végétől is indulhat és eltarthat egészen október végéig is. A koraiság nagyon fontos tényező a termelők, illetve a kereskedők számára is, mivel drágábban lehet értékesíteni a görögdinnyét. Fontos ugyanakkor az is, hogy

az emberek tudatába beépüljön, hogy szeptemberben és októberben is lehet jó minőségű görögdinnyéhez jutni, ami a 2023-as évben meg is mutatkozott (Albert). Kotroczó József szerint is minél korábban, minél nagyobb mennyiséget érdemes betakarítani, majd értékesíteni, ugyanis a szezon végére felére, de akár a harmadára is csökkenhet a felvásárlási és értékesítési ára a görögdinnyének. A koraiság szempontjából fontos az export görögdinnye jelenléte az országban. A tavaszi fagyok ugyanakkor nagy rizikófaktort jelentenek a korán kiültetett görögdinnyékre (Holecz).

A magszegény görögdinnyék a nyugati piacokon és az áruházláncoknál váltak nagyon elterjedté. A magyar vásárlók körében még nem igazán terjedt el (Holecz). A koraiság mellett a magszegénység is fontossá vált a fogyasztói igények megváltozása miatt és egyre népszerűbb a hazai piacokon (Lehoczki). Viszont Szuhánszki Zoltán meglátása szerint a 30 év alatt amióta ők Nagycserkeszen termelik és árulják a görögdinnyét, azóta nem volt nagy igény a magszegény görögdinnyére, így nem is mentek el ebbe az irányba. Ugyanakkor Kotroczó József állítása szerint egyre gyorsabban terjednek el a magszegény görögdinnyék, melynek vetőmagára négyszerese a magvas dinnyének. A magvas fajtákkal ellentétben egyenetlenebb a kelése, valamint 20-30%-kal kisebb a kelési aránya, ami a palántanevelést jelentős mértékben megdrágítja. A beporzását tekintve előfordul, hogy nehezen vagy egyáltalán nem köt be. Tapasztalatok alapján viszont az értékesítési ára kompenzálja ezeket a nehézségeket (Kotroczó). A magszegény dinnyéknek a sok rossz tulajdonságuk mellett számos jó jellemzőjük is van, mint például, hogy nagyon jól eltarthatóak száron. Hűtőben is eltartható akár 1,5-2 hétig is (Albert). Albert István meglátása szerint a magszegény dinnyét inkább a kései dinnyék közé sorolják, mivel a magszegény görögdinnye inkább a szezon végén jelentős és nem a főszézonban.

5. Következtetések és javaslatok

Az alábbiakban a vizsgálataim alapján levont következtetéseket fogom ismertetni. A Nemzeti Fajtajegyzék elemzése alapján a szakirodalommal azonos eredményeket kaptam. A Nemzeti Fajtajegyzék és a forgalomban lévő fajták összehasonlításából létrejövő eredmények alapján arra a következtetésre jutottam, hogy az általam vizsgált 15 évben a legjelentősebbek a Crimson fajtacsoportba tartozó fajták voltak. Sugar Baby, illetve a Tigriscsíkos fajtatípusok lassú, de növekvő tendenciát mutatnak, a Jubilee és a Charleston fajtatípusok stagnálása mellett. A fajták száma ez alatt a 15 év alatt háromszorosára nőtt, tehát jelentős növekedés volt tapasztalható.

A hibridek aránya a vizsgált időszak alatt majdhogynem elérte a 100 %-ot. Ez az adat is arra enged következtetni, hogy a hibrideké a jövő.

A hazai fogyasztási szokásokról elmondható, hogy még a mai napig is van kereslet a nagyobb dinnyékre, főleg kiskereskedelmi, illetve útmenti árusoknál. Ezzel szemben az áruházláncokban egyre inkább a kisebb, 5-8 kg-os dinnyékre van kereslet.

A koraiság rendkívül fontos tényezővé vált a termelők, a kereskedők, és a fogyasztók számára is. A koraiság mellett a magszegény (triploid), fekete héjú dinnyékre is egyre inkább nő az igény, emellett már a csíkos magszegény változat is kezd elterjedni. A koraiság, a magszegénység és a piaci kereslet is azt mutatja, hogy a fogyasztói igények mennyire megváltoztak az évek során.

Az interjúk alapján a fajtaválasztás legfontosabb szempontjai a koraiság, illetve a hozam.

A fentebb említett következtetéseimet az interjúkból származó eredményeim is igazolják. Az interjúalanyok által elmondott információk és a Nemzeti Fajtajegyzék adatai alapján is megfigyelhető a hibrid és rezisztens fajták előnye a többi fajtával szemben.

Az említettek alapján is látszik, hogy a nemesítő cégek törekednek a minél bővebb fajtaválaszték kialakítására, illetve, hogy a fogyasztók igénye nagyban befolyásolja a fajtaszortiment alakulását. A görögdinnyetermesztés fellendítéséhez nagyban hozzájárulna, ha a magas ár minden esetben minőséggel párosulna, illetve, ha olyan fajták lennének termesztésbe vonva, amelyek minél jobban eleget tesznek a fogyasztói igényeknek és az új tendenciáknak.

6. Összefoglalás

A görögdinnye termesztése és fogyasztása hazánkban az elmúlt években jelentős változásokon ment keresztül. A nemesítők által létrehozott új fajták egy diverzebb, a fogyasztói igényeknek egyre inkább megfelelő kínálatot biztosítanak. Az elmúlt évek során a megszokott Crimson fajtatípus mellett, egyre nagyobb teret nyer magának a magszegény (triploid), korai, illetve a kisebb, 5-8 kg-os görögdinnye fajták.

Szakdolgozatom céljából tűztem ki a görögdinnye fajtaválaszték és fajtaválasztás alakulásának elemzését.

Az elmúlt 15 év Nemzeti Fajtajegyzékeit (2009-2023) részletesen elemeztem. A Nemzeti Fajtajegyzékben szereplő fajtákat fajtatípus szerint csoportosítottam, melyek segítségével a fajtaválaszték alakulásáról kaptam egy széleskörű és tiszta képet. A fajták átlagéletkora az elmúlt 15 évben csaknem a felére csökkent, tehát megbizonyosodhattam róla, hogy a régebben bejelentett fajtákat felváltották a friss bejelentések, a fajták számának növekedésével párhuzamosan.

A 2023-as Nemzeti Fajtajegyzéket összevetve a hazai forgalomban lévő fajtákkal, pontos eredményeket kaptam a bejelentett és a forgalomban lévő fajtákról, ezzel felmérve az esetleges hasonlóságokat, illetve különbségeket. Ez alapján arra a fontos megállapításra jutottam, hogy a 2023-as Nemzeti fajtajegyzéken szereplő fajták jelentős részét nem forgalmazzák hazánkban, amely a 2004-es FVM rendelettel magyarázható.

Négy vetőmagforgalmazó cég munkatársával és öt termelővel készítettem interjút. Az interjúk során ugyancsak a fajtaválaszték, illetve a fajtaválasztás szempontjait vizsgáltam.

Vizsgálataim eredményei teljes mértékben megegyeztek a szakirodalomban található megállapításokkal.

7. Köszönetnyilvánítás

Ezúton szeretnék köszönetet mondani témavezetőmnek Dr. Ombódi Attilának, aki rendkívül odaadóan és idejét nem sajnálva segítette munkámat. Köszönöm a türelmét, a rám áldozott idejét, illetve a szakmai tanácsait, észrevételeit.

Továbbá köszönöm Albert Istvánnak, Holecz Zoltánnak, Horváth-Varga Jánosnak, Kotroczó Józsefnek, Lacházi Pálnak, Lehoczki Gyöngyinek, Rajki Attilának, Sándor Lászlónak, illetve Szuhánszki Zoltánnak, hogy vállalták az interjúk elkészítését. Végül köszönettel tartozom Kovács Ferencnek a segítségért.

8. Irodalomjegyzék

- Balázs G., Németh Dzs. (2021): A görögdinnye-termesztés 2020. évi tapasztalatai. Agrofórum32 (1): 44-46. p
- Bársony Cs. (2006): Az elmúlt szezon tapasztalatai, a fajtaválasztás kérdései. Zöldségtermesztés, 37 (4):8-10. p.
- Füstös Zs., Fehér A., Fehér M., Kovács F., Köck O., Szani Sz. (2002): Újonnan államilag elismert zöldség- és gyógynövényfajták. Görögdinnye. Hajtatás kora termesztés, 33 (4): 7-8 p.
- István G. (2022): Magyarország zöldségtermesztésének és külkereskedelmének helyzete 2015-2021 között. FruitVeB, Budapest, 29-31 p.
- Jeffrey C. (2001): Cucurbitaceae. In: Hanelt P. (ed.) Mansfeld's encyclopedia of agricultural and horticultural crops. 3. Springer-Verlag, Berlin, 1510 p.
- Kocsis M.: Komoly visszaesés várható idén a görögdinnye európai termőterületében <https://fruitveb.hu/komoly-visszaeses-varhato-iden-a-gorogdinnye-europai-termoteruleteben/>
- Laghetti G., K. Hammer (2007): The Corsican citron melon (*Citrullus lanatus* (Thunb.) Matsum, et Nakai subsp. *citroides* (Bailey) Mansf. Ex Greb.) a traditional and neglected crop. Genetic. Resources and Crop Evolution. 54: 913-916 p.
- Maggs-Kölling G.L., J. L. Christiansen (2003): Variability in Namibian landraces of watermelon (*Citrullus lanatus*). Euphytica 132: 251-258 p.
- Mák V. (2009): A görögdinnye fajtaválaszték alakulása Magyarországon. Szakdolgozat, Szent István Egyetem, Gödöllő 17 p.
- Nagy J. (1999): Dinnye, uborka, tök. Szaktudás Kiadó Ház Rt, Budapest, 30-32 p.
- Nagy J. (2000): A dinnye és termesztése. Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó, Budapest, 37-42 p.
- Nagy J. (2005): A sárga-és görögdinnye. Szaktudás Kiadó Ház Rt, Budapest, 43-47., 73-75., 111-114., 140 p.
- Nagy J. (2006): A hagyományos és a korszerű dinnyetermesztés technológiai változatai. Zöldségtermesztés, 37 (4):4-8 p.
- Ombódi A. (2007): Görögdinnye. In: Csorbainé Gógán A., Dimény J., Helyes L., Ombódi A., Pék Z.: Zöldségtermesztés. Szent István Egyetem, Gödöllő, 158-166 p.
- Ombódi A. (2021): Kabakosok. Gyakorlat Szabadföldi zöldségtermesztés tantárgyból a Szent István Egyetemen.
- Robinson, R.W., D.S. Decker-Walters (1997): Cucurbits. CAB International, Wallingford, UK. 84 p.
- Somos A. (1983): Zöldségtermesztés. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest, 292-293 p.
- Szani Sz. (2000): Fajták. In: Mártonffy B. (szerk.): Dinnyefélék, görög- és sárgadinnye. Mezőgazda Kiadó, Budapest, 49-53 p.
- Szőőr B.: Megérkezett a magyar dinnye, ennyibe kerül most <https://agroforum.hu/szakcikkek/gyumolcs/megerkezett-a-magyar-dinnye-ennyibe-kerul-most/>

- Terbe I. (2000): Termesztés. In: Mártonffy B. (szerk.): Dinnyefélék, görög- és sárgadinnye. Mezőgazda Kiadó, Budapest, 14 p.
- Tömpe A. (2009b): Valós dinnyekép. Kertészet és Szőlészet, 58 (27): 10-11 p.
- Vuray G., Maczák B. (2000): Értékesítés, forgalmazás. In: Mártonffy B. (szerk.): Dinnyefélék, görög- és sárgadinnye. Mezőgazda Kiadó, Budapest, 11 p.
- Whitaker T.W., G.N. Davis (1962): Cucurbits. Interscience Publishers, New York, 38 p.
- http1 Görögdinnye <https://www.agrarszektor.hu/fogalomtar/gorogdinnye>
- http2 Faostat <https://www.fao.org/faostat/en/#data/QCL>
- http3 KSH https://www.ksh.hu/stadat_files/mez/hu/mez0019.html
- http4 Hivatalosan is elindul a 2022-es dinnyeszézon <https://agroforum.hu/agrarhirek/zoldseg-gyumolcs/hivatalosan-is-elindul-a-2022-es-dinnyeszazon/>
- http5 Dinnye helyzetkép <https://fruitveb.hu/dinnye-helyzetkep/>
- http6 Nemzeti fajtajegyzék <https://portal.nebih.gov.hu/-/nemzeti-fajtajegyzekek>
- http7 Alfa Lucullus Kft. katalógus <https://alfaluc.hu/pdf/egyeb/dinnye.pdf>
- http8 Bayer Vegetables honlap <https://www.vegetables.bayer.com/hu/hu-hu/termek/gorogdinnye.html>
- http9 Délgazda honlap <https://www.delgazda.hu/vetomagok-211/gorogdinnye-223>
- http10 Nagybani Holland Vetőmag Kft. honlap <https://hollandvetomag.hu/termekategoria/gorogdinnye/>
- http11 Nunhems Hungary Kft. honlap <https://webshop.szentesimag.hu/index.php?route=product/search&search=g%C3%B6r%C3%B6gdinnye>
- http12 Orosco Kft. katalógus <https://orosco.hu/wp-content/uploads/orosco-vetomag-katalogus-2024.pdf>
- http13 Profivetőmag honlap <https://profivetomag.hu/hu/termek/szuers/dinnye>
- http14 Rédei Kertimag Zrt. katalógus https://www.kertimag.hu/katalogus/doc/KERTIMAG_termekkatalogus_HU_2020-2021.pdf
- http15 Rijk Zwaan Kft. katalógus https://visuals.rijkszwaan.com/m/480de7699729bedd/original/Dinnye_fajtaajanelat_2024.pdf
- http16 Syngenta katalógus https://www.syngentavegetables.com/hu-hu/products/search/seed-vegetable/crop_type/11381
- http17 Szatmári vetőmag honlap <https://szatmarivetomag.hu/spl/379188/Gorogdinnye>
- http18 Szentesi Mag honlap <https://webshop.szentesimag.hu/index.php?route=product/search&search=g%C3%B6r%C3%B6gdinnye>
- http19 Vitivető honlap https://www.vitiveto.hu/vetomag_56/G%C3%B6r%C3%B6gdinnye
- http20 ZKI Zrt. katalógus https://zki.hu/wp-content/uploads/2021/06/zki_catalog_hu_web.pdf
- http21 EU közösségi fajtalista <https://ec.europa.eu/food/plant-variety-portal/>

9. Mellékletek

9.1. A vetőmagforgalmazó cégekkel készített interjúk időrendi sorrendben

9.1.1. Orosco Kft.-Rajki Attila

A vetőmagforgalmazó cégek közül az első interjúmat Rajki Attilával, az Orosco Kft. ügyvezetőjével készítettem el. Az első kérdésem úgy szólt, *hogy a magyar piacon a görögdinnye mely fajtacsoportjaival vannak jelen?*

Gyakorlatilag az Orosco Kft.-nek igazán, ha nem is minden, de majdnem minden fajtacsoportban vannak fajtái. Egyrészt az a bizonyos nagytestű, 8-11 kg-os. Ennél nagyobbakat nem nagyon szeret a magyar piac, tehát most már a 8-11 kg-os dinnyék számítanak nagytestűnek. Akár a csíkos, akár a fekete kategóriában a Sherkhan és a Romeria nevű fajtánkkal vagyunk jelen. Illetve a 3-6 kg közti méretben, amit szoktak export méretnek is, vagy áruházlánci méretnek is nevezni. Itt is jelen vagyunk egy csíkos fajtával és egy fekete magnélkülivel. Hozzáteszem, hogy ebben az utóbbi kategóriában elég gyengécskék vagyunk, tehát nem mi vagyunk a legfontosabb piaci szereplők. Jelen vagyunk még a 1,5-3 kg-os dinnyékkal, ami elég jelentős a piaci szegmensen belüli részarányt tekintve.

Következő kérdésem az volt, *hogy milyen az Orosco Kft. helyzete a többi konkurens céggel összevetve?*

Jelen pillanatban mi most csak marginális résztvevők vagyunk, tehát mi 5% piaci részarány alatt vagyunk. Valaha voltunk e fölött is bőven és remélem, hogy leszünk is. Van, ahol lemaradásunk van, de azért most már úgy látjuk, hogy néhány éven belül helyre tudjuk hozni ezt a hibát és lesznek olyan fajták, amivel fölé tudunk menni ennek a viszonylag szerény számnak.

Az Orosco Kft. esetében mely fajtakör mutat jelenleg csökkenő tendenciát a többi csoporthoz képest?

Cégen belül a kisebb méretű dinnye, a 3-6 kg-os dinnyével néhány év alatt elég sokat veszítettünk. Volt egy fajtánk, az Early Gitana, amit sokan szerettek, elég nagy területen termeltek ezelőtt mondjuk 5-7 évvel, de gyakorlatilag eltűnt a piacról. Még, ami iránt csökkent az érdeklődés, az a 1,5-3 kg-os dinnyék.

Ennek a csökkenésnek mi lehet az oka?

Nekem az a sejtésem, hogy az ár miatt, mert ez egy drágább kategória.

Következő kérdésem a fajtaszegmens kérdéskörére irányult, mégpedig, hogy melyek azok a fajtacsoportok, amelyek a legkönnyebben teret nyertek a hazai piacon és ezáltal a legismertebb fajtaszegmensekké váltak?

Most jelen pillanatban egyértelműen az látszik, legalábbis a szavak szintjén, hogy ez a 3-7 kg közti méret az, ami kerek vagy esetleg enyhén ovális dinnye, amit az áruházak, illetve az exportőrök szeretnének. Ha őszinték akarunk lenni, akkor a belföldi magyarok sok helyen a tradicionális, nagy dinnyét keresik. Az áruházláncokban ez nincs jelen, de útmenti árusoknál, zöldségeseknél azért ott vannak a nagytestű, 8-11 kg-os dinnyék, ovális alakkal. Illetve talán harmadik helyen azért a fekete magnélküli is eléggé megvetette a lábát. Tehát ez a három típus elég stabil. Elméletileg mindenki ezt a 3-7 kg körüli méretet várja a piacon, ez a leginkább keresett és valószínűleg ez fog nőni.

Következő kérdéssel arra szerettem volna választ kapni, hogy a magszegény kínálat és a és a kisebb termékek iránt idén is erősebb volt-e az érdeklődés?

Erről azért nem vagyok teljes mértékben meggyőződve. A magszegény dinnye drágább, ami ebben a gazdasági helyzetben egyértelműen látszik is. Ezáltal a vevők jobban meggondolják, hogy mennyit adnak zöldségre, főleg dinnyére, amit egyesek luxuscikknek tekintenek. A termékek méretét tekintve, ha a 3-7 kg-os méretet nézzük, akkor ott azért megvolt az érdeklődés, azzal nem volt probléma.

Egyes szegmenseken belül melyek a legjelentősebb fajták a piacon? Illetve ezek fölénye mennyire egyértelmű?

Ha a nagyobb méretet vesszük, akkor szerintem a Syngentának a Rubin-ja és a Rijk Zwaannak a Lusitania-ja ami jelentősnek mondható. Ha a nagytestű, fekete dinnyét vesszük, akkor én úgy gondolom, hogy a mi Romeriánk a legjelentősebb. Ha ezt a bizonyos 3,5-7 kg közti kategóriát vesszük, akkor itt a Nunhemsnek a Gambey, Galander párosa, ami szerintem messze az első számú fajta. Illetve még a Rijk Zwaannak az Oneida-ja, vagy a Syngentának a Mirto-ja. Körülbelül ezek a fajták azok, amik szerintem ennek a piaci szegmensnek a 90 %-át lefedik. Illetve a fekete magnélkülínél a Style.

Ön szerint minek köszönhető a görögdinnye fogyasztás/termesztés egyértelmű fölénye a sárgadinnyéhez képest?

Van erre egy elméletem, ami nem biztos, hogy helyes, de gyerekkoromban a sárgadinnyék ehetetlenek voltak és én sosem szerettem. A régi hagyományos Zentai típusok voltak, ha jól emlékszem, ami egyszerűen ehetetlen volt számomra, legalábbis gyerek fejjel. nem volt édes, nem volt jó ízű, meg volt csiccsenve. Ehhez nekem is fel kellett nőni, hogy megtapasztaljam, hogy

vannak jó ízű sárgadinnyék. Ez nekem a személyes élményem. Talán az ár is szerepet játszhat benne, azért a sárgadinnye mindig egy drágább műfaj.

Hazánkban az elmúlt évszázadokban a legszívesebben fogyasztott görögdinnye a Sugar Baby típus volt (vékony héj, az apró mag, a vérvörös hússzín és a sötétfekete héjszín). Az utóbbi 20-25 évben ez megváltozott. Ez a fogyasztói igény miatt alakult így, vagy egyéb okok álltak a háttérben?

Ez már inkább durván egy 30 éves történet. Ennek több oka van. Ami miatt először elkezdtek jönni a csíkos dinnyék Magyarországra az egyértelműen azért volt, mert a csíkos dinnyékben volt fuzárium rezisztencia, a fekete héjúakban, a Sugar Baby típusúakban pedig nem volt fuzárium rezisztencia. Amikor már évtizedek óta termeltek mondjuk Medgyesegyháza környékén, vagy Heves, vagy éppen Cece környékén dinnyések, azért a fuzárium tudott komoly problémákat okozni. Mikor jöttek az első csíkos dinnyék és rájöttek, hogy a csíkos dinnye meg nem pusztul ki és a termésátlag is jó, akkor megjelent a piacon és a termelők is rájöttek, hogy ugyanolyan jó íze van, mint a fekete héjúnak. Szerintem ez egy jó 10 éves folyamat volt, a 90-es évek legelejétől a 90-es évek legvégéig. Aztán ebben az átállásban a Nunhemsnek a Crisby nevű fajtája rengeteget segített, mert amellett, hogy fuzárium ellenálló is volt, amellett rendkívül korai fajta. Ugye a termelőknek a korai árbevétel mindig fontos volt, bár igaz ilyen szempontból a Sugar Baby is egy korai típus. Gyakorlatilag megvolt az a bizonyos faltörő kos fajta, ami maga után vonzotta a többi. Itt igazából a fogyasztói igények nem jelentkeztek, inkább a termelői oldalról a biztonságos termesztést a csíkos, Crimson típusú dinnyékben látták. Bár a magyar piac elég konzervatív, de szép lassan elfogadták ezeket a dinnyéket is, mert ezek is finomak voltak.

Az Orosco Kft. esetében a közeljövőben elképzelhető olyan fajtaszegmens, amely bevezetésére nagyobb hangsúlyt fektetnek?

Van ilyen célunk, de egyelőre a magyar piac meg a termelői társadalom makacsul ellenáll. Ennek ellenére erről nem tettünk le. Van egy partnerünk, az izraeli Hazera cég, akinek csíkos, magnélküli dinnyéi vannak. Ugye Magyarországon jelenleg a fekete magnélküli dinnye az, ami elterjedt. Egyszerű logikára alapozva, mégpedig, hogy az áruházláncokban az olcsóbb dinnyéről levették a címkét és átragasztották a drágábbra. Ha úgy van pozicionálva a dolog, hogy a fekete az a magnélküli, a csíkos meg a magvas, akkor úgy gondolják az áruházlánci döntnökök, hogy így egyszerűbb. Ezt kell nekünk megtörni, mert ebbe a 2-3 kg-os csíkos, magnélküli kategóriában, azért a Hazera cég világviszonylatban egy elég megkerülhetetlen, ha nem is piacvezető, de az első háromban benne van. Úgynevezett LSL görögdinnyéi vannak, amik akár a

tövön tarthatóság, akár szállíthatóság, akár a pultontarthatóság szempontjából elég előnyösek. Akár termelői oldalról, akár kereskedői oldalról, akár még fogyasztói oldalról is megvannak az előnyei. Ettől függetlenül jelenleg ez a leegyszerűsített piaci gondolkodás akadályozza ennek, de sokat dolgozunk azon, hogy ezt megtörjük.

Az EU-hoz való csatlakozás és a közös EU-s fajlista mekkora mértékben befolyásolta a fajta-kínálatot?

Szerintem gyakorlatilag semmilyen mértékben nem befolyásolta.

Az áruházi kínálatban a termésméret a fogyasztói igények miatt mutat csökkenő tendenciát?

Amennyiben az árat fogyasztói igénynek tekintjük, akkor igen mert, ha mondjuk 200 Ft egy kg dinnye, ugye nem ugyanannyit kell kifizetni egy 5kg-os dinnyéért, meg egy 12 kg-os dinnyéért és ugye a 12 kg-os dinnyénél benne van a pakliban, hogy egyik felét megesszük, másik felét meg utána kidobjuk, mert hűtőben nem lehet úgy dinnyét tárolni, hogy az igazán jó legyen, főleg, ha fel van vágva. Másrészt meg elég egyszerű oka is van, mégpedig, hogy némely áruházláncokban a mérleg az 8 kg-ig mér, e-miatt sem szeretnének 8 kg-nál nagyobb dinnyét árulni, mert a mérleg nem bír vele.

Fajtaválasztás szempontjából melyek a legfontosabb tulajdonságok?

Termelői oldalról nézve talán az utóbbi időben a minőség irányába mozdult el. Korábban azért a koraiság meg a termőképeség volt az elsődleges szempont, azért most már ez változott. Bár azért a hozam, termőképeség az még mindig egy elég fontos szempont. A koraiságnál már nincs meg az, hogy 10 dinnyéből 9 dinnyésnek a területe 2/3-a korai fajta volt, most már a legkorábbi fajta 10-20 %-ot tesz ki és ésszerűen osztja fel a területeit. Tehát a koraiság már nem annyira fontos, mint régen, a hozam és a minőség még mindig fontos szempontnak számít. Talán jelen pillanatban, ha megkérdezzük 10 dinnyést akkor abból 9 azt fogja mondani, hogy minél sötétvörösebb belső szín, minél sötétebb zöld csíkozás, ne érjen túl a dinnye és természetesen legyen jó az íze. Illetve a kereskedői oldalról is vannak igények és most már méret szempontjából egyre jobban beleszólnak az áruházlánci képviselők is. Korábban 8, most már 7 kg-ot húztak meg határként.

Az évek során a fajták között egyre elterjedtebbé váltak a hibridek. Ez azt jelenti, hogy a hibrideké a jövő?

Ez abszolút kijelenthető. Ez már akár 10 évvel ezelőtt is kijelenthető lett volna, de az utóbbi 2-3 évben ez drasztikusan látszik.

Elképzeltető, hogy a közeljövőben más kórokozó és kártevő ellen is bevezetésre kerüljön rezisztencia a hibridekben?

Elképzelhető, mert ugye a vetőmagcégek dolgoznak rajta. Mondjuk a mi külföldi partnereinknél vannak olyan rezisztens fajták, amiknek a magyar termesztési körülmények között egyelőre semmi jelentősége nincs, vagy csak minimális. De a klímaváltozással könnyen elképzelhető, hogy majd olyan betegséggel állunk szemben, ahol muszáj lesz a nemesítő cégeknek lépni. Vagy éppenséggel már meglévő rezisztencia, ami eddig nem volt fontos Magyarországon az ezután majd fontos lesz. Jelen pillanatban ilyet nem tudnék megnevezni, de biztos vagyok benne, hogy lesz ilyen.

Milyen volumenű érzékenység tapasztalható a hazai görögdinnye termesztők körében a vetőmagárak esetében?

Sajnos elég jelentős. Talán van egy olyan termelői réteg, akinél ez nem annyira tapasztalható, de azért ők sem szeretik a 10-15 %-nál nagyobb eltérést. De ha mondjuk van egy általuk jónak tartott fajta, akkor azért a fajtaért hajlandóak 10-15 %-kal többet fizetni. Viszont dupláját vagy másfélszeresét már nem hajlandók fizetni. Van egy olyan réteg, amely kifejezetten érzékeny és képes akár Romániából hivatalosan, vagy Szerbiából feketén hozni vetőmagot, mert ott olcsóbb.

9.1.2. Syngenta Seeds-Lacházi Pál

A második interjúmat Lacházi Pállal, a Syngenta Seeds területi képviselőjével készítettem. Az első kérdésem az volt, hogy a hazai piacon a görögdinnye mely fajtacsoportjaival vannak jelen?

A görögdinnye a 3. legnagyobb felületen termesztett szabadföldi zöldségnövényünk és ennek megfelelően a görögdinnye fajták is számos különböző méretben, alakban és színben megtalálhatóak. A két fő görögdinnye típus a Crimson és a fekete héjú Sugar Baby. Korábban nagy népszerűségnek örvendtek a fekete héjú magvas fajták, de kiszorította őket a csíkos külsejű dinnye. Ez utóbbinak ugyanis vastagabb a héjszerkezete, emiatt jobban bírja a pakolást és a szállítást is.

Milyen a Syngenta Seeds helyzete a piacon, a többi konkurens céggel összevetve?

A Syngenta Kft. a hazai görögdinnyepiac egyik legnagyobb és egyben legmeghatározóbb cége, mind fajtaszortimentünk tekintetében, mind pedig az értékesített vetőmagmennyiség és a termesztési terület tükrében. A Syngenta mellett a másik meghatározó szereplő a hazai görögdinnye piacon a BASF/Nunhems.

A következő kérdésem ugyancsak a fajtakör kérdéskörére irányult, mégpedig, hogy Ön szerint mely fajtaszegmensek mutatnak csökkenő tendenciát a többi fajtacsoporthoz képest?

A magszegény dinnyék (Sugar Baby fajtakör) évről évre pici növekedést mutatnak. Mivel a magyarországi termőfelület nem növekszik érdemben, ez a Crimson típus terhére történik.

Ennek a csökkenésnek mi lehet az oka?

Ennek elsődleges oka a vásárlási és fogyasztási trendek változása (hipermarketek, áruházláncok, kisebb háztartások stb.)

Melyek azok a fajtaszegmensek, melyek hazai szempontból a legkönnyebben teret nyertek maguknak és növekvő tendenciát mutatnak?

A legnagyobb fajtacsoport a Crimson típusú dinnyék. Több előnyös tulajdonságaik révén alkotják a termesztés gerincét. Itt gondolok a vastagabb héjszerkezetre (jó szállíthatóság-export), a vonzó héjszínre (a sötétebb csíkozású dinnyék az utóbbi években jobban teret nyertek, mint például a Mirsini F1, Mirto F1, ez a héjszín a frissességet, üdeséget sugallja), a koraiságra (pl. Crisby, Susy, Bostana, Mirto), a kiváló színre, textúrára és °Brix értékekre, alakra, méretre és a tövöntarthatóságra, illetve pultontarthatóságra.

A magszegény kínálat, illetve a kisebb termékek iránt idén is nagyobb volt az érdeklődés?

A magszegény dinnyék termelése és kereslete folyamatosan növekszik. Nálunk még kevésbé elfogadott a kisebb méretű vagy magszegény dinnyék fogyasztása, a tradicionális 10-15 kg méretet keresik a vevők, de a vásárló szokások változása miatt (áruházláncok) a 10 kg alatti, vagy egyre inkább a 7 kg alatti méretkategória kerül előtérbe (méréshatár miatt, egységnyi dinnye ár, könnyebb szállíthatóság, tárolás, befér a hűtőbe stb.). Sajnos a magyar piacon még nagyon kicsi a feldolgozott, fogyasztásra kész termékek palettája, elsősorban a magas ár és a fogyasztási szokások miatt.

Egyes szegmenseken belül melyek a legjelentősebb fajták a piacon? Illetve ezek fölényre mennyire egyértelmű?

Sikersztorinak mondható a Mirsini F1 fajtánk, amit a RUBIN brand alatt kezdtünk el forgalmazni, de mára már mindenki csak RUBIN fajtaként emlegeti. a Rubin görögdinnye a legismertebb és legkeresettebb a magyar piacon. Sötét tónusú, csíkos héja és mélyvörös húsa a tökéletes görögdinnyét testesíti meg. Egyedi megjelenése miatt kiemelt figyelmet érdemlő termék. Hosszúak alakjával, a klasszikus görögdinnye igényt testesíti meg. Kiváló minősége miatt, széles ismerettségnek örvend. A Syngenta az utóbbi években forgalmazott és egyre nagyobb területen termesztett fajtája a Mirto F1. Magas minőségű, kerek, magvas görögdinnye. Külső héjszíne frissességet sugárzó, sötét csíkozású. Húsa mélypiros, ropogós. Hosszú pultontarthatósággal rendelkezik. Termése 10 kg alatti, amely tökéletesen beleillik az áruházlánci, export értékesítés igényeibe.

A fajtahasználatot sok minden befolyásolja például a termesztésmód (korai fóliás, korai szabadföld, fő időszak, oltott/oltatlan, értékesítési csatorna-belföldi tradicionális piac, áruházlánci értékesítés, export).

A leggyakrabban használt fajták a Crimson típusúak:

<i>Magvas</i>	<i>Magszegény</i>
Mirsini F1 (RUBIN) – Syngenta (stabil, vezető)	Fascination F1 – Syngenta (stabil)
Mirto F1 – Syngenta (növekvő)	Harmonium F1 - Nunhems
Susy F1 – Nunhems (csökkenő)	
Crisby F1 - Nunhems (csökkenő)	
Boxy F1 - Nunhems	
Galander F1 – Nunhems (növekvő)	
Gambey F1 - Nunhems	
Grandis F1 - Nunhems	
Pluto F1 - ZKI	
Lusitana F1 – Rijk Zwaan (növekvő)	
Top Gun F1 – Syngenta (stabil)	
Grizly F1 - ZKI	
Farao F1 – Syngenta (csökkenő)	
Sorento F1 – Syngenta (csökkenő)	
Arashan F1 – Syngenta (stabil)	
Talizman F1 - Nunhems	
Colosseo F1 - Seminis	
Bryxberry - Seminis	
Sherkhan F1 – Orosco (növekvő)	
Karistan F1 – Syngenta (csökkenő)	
Caravan F1 -Nunhems	

Sugar Baby típusúak:

<i>Magvas</i>	<i>Magszegény</i>
Romeria F1 - Orosco	Style F1 – Nunhems
Red Star F1 - Nunhems	Morena F1 – Syngenta
	Bahama F1 - Syngenta
	Stellar F1 - Nunhems
	Valdoria F1 - Nunhems

Minek köszönhető a görögdinnye fogasztás/termesztés egyértelmű fölénye a sárgadinnyéhez képest?

Köszönhető ez a fogyasztási volumennek, a termesztetőségnek, a termésbiztonságnak illetve, hogy kevesebb mennyiség állítható elő egységnyi felületen. Illetve a görögdinnyének számos

kedvező élettani hatása van, igazi szomjoltó, hidratálja a szervezetet és mindeközben kevés kalóriát tartalmaz.

Hazánkban az elmúlt évszázadokban a legszívesebben fogyasztott görögdinnye a Sugar Baby típus volt (vékony héj, az apró mag, a vérvörös hússzín és a sötétfekete héjszín). Az utóbbi 20-25 évben ez megváltozott. Ez a fogyasztói igény miatt alakult így, vagy egyéb okok álltak a háttérben?

Ez elsősorban a fajtaválaszték bővülése, ellenállóbb, „minőségibb” fajták használata és a fogyasztói igény miatt alakult így. A dinyetermesztők mindig is törekedtek a koraiságra (nagyobb jövedelmezőség miatt), viszont olyan fajtákat kellett a termesztésbe bevonni, ami ennek a követelménynek eleget tesz. Például a Crisby F1 kb. 20-25 évig az egyik ilyen korai fajta volt, amit termesztettek, mára viszont már vannak jobb fajták.

A Syngenta Seedsnél elképzelhető a közeljövőben olyan fajtaszegmens, melyre nagyobb hangsúlyt fektetnek?

Két fajtaszegmens van most előtérben Magyarországon. Crimson típus-korai és fő szegmensbe, 4-7 kg-os méret (áruházlánci méret), illetve a Sugar Baby-magszegény, 2-3,5 kg és 4-6 kg méret. A kis volumen miatt más szegmenst itt nem növelünk egyelőre.

Az EU-hoz való csatlakozás, illetve az EU-s fajtalista eredményezett bármiféle változást a fajtakínálatban?

Nem befolyásolta, a Syngenta, mint nemzetközi cég a kereskedelmébe lévő fajtákkal dolgozott/dolgozik.

Az áruházi kínálatban a fogyasztói igény miatt csökken a termés méret?

Igen, a fogyasztói igények miatt. A szállíthatóság, a kisebb méret-kisebb súly, valamint az egységnyi dinnye ára miatt is, eddig 10 kg volt a maximum súly/db, mert eddig mér a mérleg a kasszánál. Egyes áruházláncok viszont ezt a maximum súlyt csökkentették 7 kg-ra, hogy egy dinnye ára ne legyen olyan magas és ne lépje át a lélektani határt. Érdeemes megjegyezni, hogy a termelőtől az áruházlánc főszekción kb. 50-100 Ft/kg áron veszi meg, míg a polcon a termék 300-600 Ft/kg áron jelenik meg. Természetesen a termékekre rakódnak plusz költségek (szállítás, anyagmozgatás, tárolás, veszteség stb.), de a nagyobb haszon a kereskedelemben csapódik le. Az áruházláncok szeretnek akciózni is a dinnyével, mert szekción becsalogatja a vevőket, viszont az indokolatlan akció a termelőket tönkre teszi, mert „akciósan” akarják megvenni a terméket az áruházláncok is.

Fajtaválasztáskor melyek az elsődleges szempontok?

A főbb szempontok az értékesítési csatorna (áruházlánc, tradicionális piac, export), a termesztési időszak (korai fóliás-ültetés: III. 15-20., korai szabadföldi-ültetés: IV.5-15., középkorai szabadföldi-ültetés: IV.20-30., fő időszak szabadföldi-ültetés: V. 5-15., késői szabadföldi-ültetés: V.15-től), a tenyészidőszak, érési időszak, a termelési cél (magszegény, mikromagvas, magvas), a növényvédelmi problémák, kihívások, a vetőmagár, illetve a növekedési erély.

Görögdinnyetermesztésnél már csak a hibrid fajtákban kell gondolkozni?

Magyarországon az esetek 99 %-ában ma már hibrid fajtákat használnak és ez a jövőben is így lesz.

A közeljövőben várható új rezisztencia bevezetése más kórokozók, illetve kártevők ellen is?

Elképzelhető, a nemesítésnek ezeket a lehetőségeket szem előtt kell tartani, főleg a kémiai vegyszerek szűkülése miatt is.

A magyar görögdinnyetermesztők körében mennyire elterjedt az árérzékenység a vetőmag árak esetében?

A termelési költségekből a vetőmag ára viszonylag kis volument jelent, így nem igazán mutatkozik árérzékenység, a minőségi vetőmagért, fajtaért kifizetik az árát, mivel ez a termelésük alapja. Ma 1 ha terület magvas görögdinnye előállítására 2,5-3,0 millió forintba kerül, ebből a vetőmag ára nemes+alany (rátartással) kb.: nettó 180-210.000 Ft, tehát a költség 6-7%-a.

9.1.3. Nunhems Hungary Kft. - Sándor László

A harmadik interjúmat Sándor Lászlóval készítettem, a Nunhems Hungary Kft. termék-specialistájával. Első kérdésem az volt Sándor Lászlóhoz, hogy *a hazai piacon a görög-dinnye mely fajtacsoportjaival vannak jelen?*

Gyakorlatilag majdnem mindennel, ami létezik. A legnagyobb arányban a Crimson csíkos, magvas fajtacsoporttal vagyunk jelen. Második legnagyobb arányban a Sugar Baby (fekete héjú, magnélküli) fajtaszegmenssel vagyunk jelen. Van minimális Crimson magnélküli is ilyen például a Harmonium F1. Illetve még, ami minimális és Magyarországon eladásra került az a Sugar Baby magvas. Ezeken kívül vannak még kisebb eladások például a Jubilee, ami úgyszintén magnélküli, illetve a Jubilee ami szuperapró magvú, ami egy 10 éve bevezetett kategória és ebből is van minimális eladásunk.

Ön hogyan látja a Nunhems helyzetét a magyar piacon, a többi konkurens céggel összevetve?

Gyakorlatilag én 29 éve csinálom ezt és mondjuk az elmúlt 10 évben az 1.-2. pozícióban voltunk. A Syngentával mi vagyunk felváltva hol első, hol második és ez a két cég adja a piacnak a 80%-át.

A Nunhems esetében van-e olyan fajta, illetve fajtaszegmens, ahol csökkenő tendencia tapasztalható? Ennek mi lehet az oka?

A fekete héjú magvas, tehát a Sugar Baby az csökkenő tendenciát mutat, mert a magnélküli terjedt el helyette, tehát nagyon sok helyen a fekete magnélküli került előtérbe. A másik, ami csökkenő tendenciát mutat az a Jubilee, tehát a tigriscsíkos magnélküli. Gyakorlatilag az áruházlancok csak egy magnélküli dinnyét szeretnének tartani és mivel ez a fekete héjú lett, ezért a tigriscsíkos magnélkülit nem szeretnék árulni.

A következő kérdésem az volt, hogy Ön szerint melyek azok a fajtacsoportok, amelyek legkönnyebben teret nyertek a hazai piacon és ezáltal a legismertebb szegmensekké váltak?

2007-2008 környékén kezdődött el a feketehéjú magszegény dinnyének a bevezetése és most azt mondom, hogy a magszegény dinnyéknek a 95%-a fekete héjú már Magyarországon. Ez egy nagy lépés volt, illetve e mellett még mindig továbbra is a csíkos magvas dinnye a fő szegmens, amiből a legtöbb van. Jelenleg a magvas dinnyék nagyrésze sötétcsíkos Crimson, a magnélküli az meg szinte mind fekete héjú.

A magszegény kínálat, illetve a kisebb termékek iránt idén is erősebb volt az érdeklődés?

Egyértelműen. A magszegény dinnyének az aránya évről évre növekszik, mondjuk nem robbanásszerűen, hanem mindig 1-2%-kal több évente az aránya. A termékek mérete folyamatosan csökkent az elmúlt 10 évben. Ezt a csökkenést a Covid és a pénzügyi válság felgyorsította. Pont 2023 elején volt egy olyan tapasztalat, hogy ilyen árakon, meg ilyen infláció mellett a fogyasztók nem bírják megvenni a nagyméretű dinnyét, meg nem is akarják. Az 5 kg-os dinnyét elkapkodták, a 9 kg-ost meg otthagyták hetekig, mert nem volt, aki megvegye. A nagy áruházakba ez egyértelmű, friss és szignifikáns tapasztalat, hogy nem kell a nagyméretű dinnye.

Egyes fajtacsoportokon belül, a hazai piacon melyek a legperspektivikusabb fajták? Illetve ezek fölénye mennyire egyértelmű?

A Crimson magvas dinnyébe a Syngentának a Rubin fajtája a legjelentősebb. A fekete héjú magszegény dinnyék közül egyértelmű a Style F1 fölénye. A közepes méretű magyarországi áruházlánci, valamint export piacokon pedig a csíkos magvas Galander és a Gambey hibridek a legismertebbek.

Ön szerint minek köszönhető a görögdinnye fogyasztás/termesztés egyértelmű fölénye a sárgadinnyéhez képest?

Ez egy kicsit olyan, mint az alma meg a körte, tehát nem nagyon lehet összehasonlítani. A görögdinnye sokkal lédúsabb, frissítőbb. Tehát sűrűbb, magasabb cukortartalommal, tehát máshogy fogyasztjuk, más célból. A sárgadinnye fogyasztás kevésbé időjárásérzékeny, míg a görögdynnefogyasztás az abszolút időjárásérzékeny, tehát csak forró melegben szeretünk enni sok dinnyét. A 2022-es nyáron az óriási, égető meleg nagyban hozzájárult a görögdinnye fogyasztáshoz, egyáltalán ez a klímaváltozás ami van, az a görögdinnye fogyasztás irányába tolja az embereket. Nem beszélve arról, hogy kilónkénti árban is van különbség, tehát azért a görögdinnye általában egy olcsóbb termék, bár ezt sem lehet mindig kijelenteni, de általában olcsóbbért meg tudunk venni egy kg görögdinnyét, mint sárgadinnyét.

Hazánkban az elmúlt évszázadokban a legszívesebben fogyasztott görögdinnye a Sugar Baby típus volt (vékony héj, az apró mag, a vérvörös hússzín és a sötétfekete héjszín). Az utóbbi 20-25 évben ez megváltozott. Ez a fogyasztói igény miatt alakult így, vagy egyéb okok álltak a háttérben?

Legfőképp a szállítási lánc okozta ezt. Tehát azóta, hogy szállítási láncok, áruházláncok vannak, raktárba kell vinni. Exportra is szállítottunk (főleg még 20-25 éve arányaiban nagyon sokat), azóta a hagyományos Sugar Baby típus, a vékony héjával nem bírta a szállítást. Rengeteg törési kár volt, főleg az ömlesztett szállítást nem bírta. Még akkor mikor felgyökéren termelték, akkor a pultállósága, földöntarthatósági ideje is kevesebb volt és ezt a piac nem bírja el. A Crimson csíkos dinnyék kiűtötték a Sugar Babyt, mivel vastagabb és keményebb héjúak, ezáltal kevesebb volt a veszteség. Nem beszélve a magnélküliekről, amik éretten leszedve akár 3 hétig is dinnyék maradnak.

A Nunhems esetében esetleg van olyan fajta/fajtaszegmens, amely bevezetésére nagyobb energiát fognak fordítani?

Igazándiból a magszegény irányába megyünk, mind a fekete héjú, mind a csíkos héjú kategóriában. Az áruházláncok is egyre keményebb húsú fajtákat kérnek, tehát gyakorlatilag nincs kidobás, nincs tárolási, szállítási veszteség. Vannak ezek a kettőshasznosítású magnélküli fajták, melyek friss fogyasztásra és feldolgozásra is alkalmasabb, gyümölcssalátákhoz szeletelve, kockázva. Ennek a nemesítése nálunk felgyorsult és Magyarországon is egyre keményebb húsú fajtákat fogunk bevezetni a magnélkülin belül, de a magvasakon belül is. Magvas dinnyéknél marad a csíkos héjszín, de egyre sötétebb csíkos (Dark Crimson) és ott is az egyre keményebb hús és egyre magasabb cukortartalom.

Az EU-hoz való csatlakozás és a közös EU-s fajlista mekkora mértékben befolyásolta a fajta-kínálatot?

Mindegyik cég itt volt az EU-hoz való csatlakozás előtt is, a vetőmagcégek, nemesítőházak, csak az EU csatlakozás után. Ugye minden, ami EU-ba lett engedélyezve fajta, az azonnal forgalmazható volt minden tagállamba. Tehát úgymond akkor, amikor csatlakoztunk az EU-ba, akkor nagyon gyorsan beszerezhetővé vált minden vetőmagcégnek a fajtája, ez ilyen szempontból segített. Egyébként meg az EU csatlakozás a magyar dinnyének nagyon sokat ártott, ha ilyen lehet mondani, de az import sokkal könnyebbé vált. Nem voltunk elég versenyképesek, tehát egy görög vagy egy olasz görögdinnye sokszor kiűtött bennünket a mi hagyományos exportpiacunkról, például Lengyelországból. Tehát ezt okozta nekünk az EU-hoz való csatlakozás, hogy csökkent a dinnye felület. Az utóbbi 3-4 évben azt mondták az áruházláncok, a vevőink, hogy elért oda a piac, hogy ők fajtákat akarnak meghatározni, illetve javasolni, mert túl sok a fajta és túl szétszórt a kínált termékállomány. Ez majd csökkenti a fajtaszámot.

Az áruházi kínálatban a termésméret a fogyasztói igények miatt csökken?

Egyértelműen, igen.

Fajtaválasztás szempontjából melyek a legfontosabb tulajdonságok?

A termelőnek a hozam a legfontosabb szempont. Ezután jön, a könnyű termesztethetőség, vagy ellenállóképesség, hogy kevesebbet kelljen permetezni, vagy jobban bírja ezeket az extrém időjárási változásokat. És majd csak utána jön az íz, mint fajtaválasztási szempont. A fogyasztó szemmel vásárol, tehát neki az a legfontosabb, hogy friss képet mutasson a dinnye első ránézésre. Ne legyen fakó, ne legyen napégett, ne legyen sérült. Ha ketté van vágva a dinnye, akkor rögtön nézi, hogy milyen mélypiros a hússzín és mennyire tömör a hús, ne legyen lukacsos, szakadt. Ezután jön a kóstolás, az érzékszervi bírálat, hogy finom, édes, lédús legyen.

Az évek múlásával egyre elterjedtebbé váltak a hibridek. Kijelenthetjük, hogy a hibrideké a jövő?

Kijelenthetjük, igen, lassan eltűnik a konstans Magyarországról. Nyugat-Európában meg már teljesen eltűnt, nálunk is csak minimális van.

A jövőben várható bármilyen új rezisztencia bevezetése a hibridekben?

Folyamatosan nézik a nemesítőink, hogy mik a termelői igények, meg, hogy mi az, ami bántja a dinnyét és ezen mindig dolgoznak. A fenésedés a legnagyobb probléma nálunk Magyarországon. Vannak olyan fajták, amelyek fenésedés elleni közepes rezisztenciával rendelkeznek, de egyébként ez van az USA-ban is meg máshol is, ott a nemesítés gyorsabban zajlik. Újabb vírusok jönnek előtérbe. Sárgadinnyéknél már vannak vírusellenálló fajták. Egy-két mediterrán országban, Izraelbe szoktam hallani vírusjárványról, ami nagyon nagy kárt okoz, de előfordulhat, hogy lesznek rezisztens fajták a jövőben.

A hazai görögdinnye termesztők körében mekkora mértékű árérzékenység tapasztalható a vetőmagárak esetében?

Ez az árbevételtől függ, tehát amikor van egy rossz évük, mikor nem sikerül jó árbevételt elérni, sok a költség, alacsonyak az árak, akkor természetes, hogy árérzékenyek. Most mondjuk 2022 jó év volt, 2023 sem volt egy rossz év. Ilyenkor ugye kevésbé árérzékenyek a vetőmagárak esetén. Azt meg kell említeni, hogy 2022-ben 1 év alatt nőtt vagy 25 %-ot az input anyagoknak a költsége, és ebben nem a vetőmag volt a legnagyobb, hanem a műtrágya. Tehát volt olyan, hogy egy éven belül a nitrogén műtrágyának háromszorosára nőtt az ára.

9.1.4. ZKI Zrt.- Horváth-Varga János

Negyedik interjúmat, Horváth-Varga Jánossal készítettem, a ZKI Zrt. értékesítési vezetőjével. Első kérdésem az volt, hogy a ZKI, a görögdinnye mely fajtacsoportjaival van jelen a hazai piacon?

Van nekünk a középérésű kerek fajtacsoport, van a hosszúkás, azaz az oblong (mi ezt nagyjából egybe vesszük). A fekete héjából egyértelműen van magos, illetve magszegény is. Koraiságot tekintve van korai és közép-korai és középérésű is. Héjszint tekintve pedig vannak a Crimson csíkosak, a feketék, illetve Tigriscsíkos.

Hogyan látja a ZKI helyzetét a hazai piacon, a többi konkurens céggel összevetve?

Szegmensenként ez mindig változik, illetve más. Ha amblokk összességet kéne mondani, akkor egy ilyen 5-8 % körül lehet. Nagyjából ez a 4 cég (Syngenta, Nunhems, Orosco, ZKI) egy kis túlzással lefedi a piacnak a 90 %-át.

Melyek azok a fajtacsoportok amelyek leáldozóban vannak a többi csoporthoz képest? Ennek a csökkenésnek mi lehet az oka?

Egyértelműen a nagytestűek mutatnak csökkenő tendenciát. Szegmentáció szempontjából is érdekes a dolog, mert az útszéli árusításnál (standos, pultos árusítás) azért még mindig találhatóak ilyen 10+-os dinnyék. Az üzletláncokban a 10 kg feletti az kizárt, ugyanis a mérlegek nem képesek ilyen nagyokat mérni. Viszont a családok összetétele és a vásárlási szokások is annyira megváltoztak, hogy már a 8 kg-os dinnye is van, amikor nagy és akkor a gazdasági helyzetről még nem is beszéltünk.

Melyek azok a fajtacsoportok, amelyek legkönnyebben teret nyertek a hazai piacon, ezáltal a legismertebb szegmensekké váltak?

Amik iránt nő a kereslet az a 6-8 kg közti dinnyék és a sötét Crimson szín. A magszegény az nem. Minden évben van egy 500-600 ha Magyarországon de az ennyi, nagy kilengések nincsenek. Nagytestűek kezdenek visszaszorulni és gyakorlatilag ez az exportképes és áruházlánc képes méret kezd teret nyerni.

A magszegény kínálat és a kisebb termékek iránt idén is nagyobb volt az érdeklődés?

A magszegény iránt nem, ugyanis a vetőmag ára is drága, de értékesítési oldalon is azért egy ilyen prémiumot kéne, hogy képviseljenek. Gyakorlatilag már ott tartunk, hogy egy magvas dinnye is nagyon drága tud lenni, mondjuk ez üzletláncban fogyasztónak.

Egyes fajtacsoportokon belül melyek a legjelentősebb fajták a piacon? Ezek fölénye mennyire egyértelmű?

Minden szegmensben belül vannak húzó fajták. Ilyen például a Pluto F1, amely dobozos, illetve Crimson csíkos. A Grizzly F1, ami pedig korai, hosszúka és csúnya és csíkos. Régen volt a korai dinnyéből a Crisby fajta, na most gyakorlatilag ez is nagyon csúnyán eltűnt. Nem azért, mert a Crisby rosszabb lett, vagy bármi más, hanem mert bejött a mostani divatos sötét Crimson csíkozottság, mint például a Rubin, vagy nekünk a Zora. Tehát most már ez a külső héjszín dominál a piacon, úgy, hogy a magnélkülieket kivesszük, tehát az egy külön kategória.

Következő kérdésem az volt, hogy Ön szerint minek köszönhető a görögdinnye fogyasztás/termesztés egyértelmű fölénye a sárgadinnyéhez képest?

Ezt nem tudnám megmondani, de én például személy szerint jobban szeretem a sárgadinnyét. Valószínű ez a gyökerekből adódik, tehát még a rendszerváltás előtti, vagy a rendszerváltás idejéből, amikor a sárgadinnye fajták olyanok voltak, hogy amit egyik nap leszedtek azt másnap már fogyasztani kellett, mert két nap múlva már csak a cefrébe volt jó, vagy a disznóknak. Szerintem ez lehet egy oka. Meg gyakorlatilag a hűtés, illetve a nagy víztartalom miatt inkább a görögdinnye számít nyári gyümölcsnek, mint a sárgadinnye. Illetve, ha a termőfelületet nézzük akkor, ha a görögdinnye 100 %, akkor a sárgadinnye kb. csak 10 %.

Hazánkban az elmúlt évszázadokban a legszívesebben fogyasztott görögdinnye a Sugar Baby típus volt (vékony héj, az apró mag, a vérvörös hússzín és a sötétfekete héjszín). Az utóbbi 20-25 évben ez megváltozott. Ez a fogyasztói igény miatt alakult így, vagy egyéb okok álltak a háttérben?

Szerintem az ok az teljesen más. Ez egész egyszerűen egy kereskedelmi ok. Ugyanis az első vetőmagos holland cég 85 tájékán jött be Magyarországra, ha jól emlékszem és nekik a görögdinnye fajták ezek a Crimson típusú csíkozottságúak voltak. Ők a 90-es évek végéig abszolút

tarolták a piacot és ennek semmi más oka nem volt minthogy többnyire nem volt fekete héjú dinnyénk, hanem csak ez a Crimson csíkozottságú.

A ZKI esetében van olyan fajta/fajtaszegmens, amely bevezetésére nagyobb hangsúlyt fognak fektetni a közeljövőben?

A futó nemesítéseink azok a méretcsökkentésre mennek, tehát a Pluto mérete (3-5 kg), illetve a sötétebb héjszín a cél. Ezekre fogunk hosszútávon fókuszálni.

Az EU-hoz való csatlakozás és a közös EU-s fajlista mekkora mértékben befolyásolta a fajta-kínálatot?

Nem igazán befolyásolta. Például a Syngenta alaphelyzetben svájci cég volt, most már kínai, de igazából ők már az uniós csatlakozás előtt is itt voltak. Akárcsak a Nunhems, ami holland cég volt szintúgy, most éppen német tulajdonban van. Tehát gyakorlatilag maga az EU-s csatlakozás igazából itt fajtaválasztékban, illetve szortimentben nem nagyon játszott be.

Az áruházi kínálatban a termésméret a fogyasztói igények miatt csökken?

Nagyrészen igen. Illetve a nagy áruházláncokban a pultos mérlegek nagyjából 10 kg-ig vannak bekalibrálva. A másik oka pedig a családméret, mint olyan az megváltozott nagyon. Tehát most már relatíve kevés az, amikor egy családban 5-6 gyerek van, és ahol mondjuk a 12 kg-os dinnye egy ültő helyben el tud fogyni. A mostani 2-4 fős családokban az 5 kg-os dinnye is teljes mértékben megfelel.

Fajtaválasztás szempontjából mik a legfontosabb tulajdonságok?

Véleményem szerint a termelő szempontjából nyilván maga a jövedelmezőség, ami legnagyobb mértékben számít, illetve a termésnek az eladhatósága. Többnyire a termelők hajtanak a korai dinnyére, főleg az exportorientáltak. A kereskedőknél inkább az egyöntetűség és a minőség számít. Mondjuk egy áruházláncnak is az uniformitás és a minőség az, ami számít. Jól nézzen ki, ne legyen túl édes, de jó ízű, roppanós húsú dinnye legyen, ami még ráadásul jól is tárolható.

Az évek múlásával egyre elterjedtebbé váltak a hibridek. Kijelenthetjük, hogy a hibrideké a jövő?

Igazából azt kell, hogy mondjam, hogy már nem a jövő, hanem már a jelen is. Azt kell, hogy mondjam, hogy a Crimson sweet, mint olyan, az van még nagyobb számban jelen a piacon hagyományos fajtaként.

A közeljövőben várható új rezisztencia bevezetése?

Dinnyéknél többnyire fuzárium fajokra van rezisztencia. Aki komolyan gondolja a görögdinnye termesztést az már oltott növényeket használ. Maga az alany az egy tök, melynek a rezisztenciája gyakorlatilag tökéletesen elég magának a görögdinnyének.

Milyen volumenű árérzékenység tapasztalható a hazai görögdinnye termesztők körében a vetőmagárak esetében?

Olyan örült nagy különbségek nincsenek a hibrid árak között. Mondjuk a legmenőbb fajták nagyjából 30 forintosak, a magnélküliek azok olyan 80-100 Ft körül mozognak, az OP meg talán 2 Ft. Felhasználását tekintve a legnagyobb tömeg a 30-40 Ft-os magok.

9.2.A termelőkkel készített interjúk időrendi sorrendben

9.2.1. Cecei őstermelő- Albert István

A termelők közül a legelső interjúmat egy cecei őstermelővel, Albert Istvánnal készítettem el. Az első kérdésem úgy szólt, hogy *Önök mely fajtaszegmenseket termesztik, illetve mely fajtaszegmensekkel nem foglalkoznak?*

Mi fekete héjú dinnyét termesztünk, illetve csíkosból is csak a Mirsini F1 fajtát. Sárgabelű dinnyét is termesztünk, de azt csak kis mennyiségben, mert a piac ezt kívánja meg.

Mely fajtákat termesztik? Miért pont ezekre esett a választásuk?

Fajtákból termesztjük a Mirsini F1-est, másnéven Rubint, amely szerintem 2019 óta a legnépszerűbb fajta, melyet a Syngenta forgalmaz. A fekete héjú dinnyék közül a Romeriát termesztjük. Az Orange King, a sárgabelű görögdinnye a másik, amit még termesztünk. Rengeteg fajtánk volt a 2018-as évek előtt, de a legnagyobb mértékben a Budapesti Nagyban Piacon értékesítjük a dinnyét és az a baj, hogy az a piac nem bír el mást csak a Rubint a csíkos dinnyéből. A fekete héjút meg főleg az idősebbek keresik, mivel a rendszerváltás előtti időkben a Szigetcsépi dinnye volt a sláger, így ők a nosztalgiát látják benne és pontosan ezért termesztünk még fekete fajtát. A sárgabelű fajta szintén a 90-es évek előtt volt népszerű az Alföldön. Mivel mi Cecén gazdálkodunk, Fejér megye déli részén, ahol az alföldiek a Dunaföldvári hídnál jönnek át és ezáltal hatalmas forgalmat generálnak, így muszáj ez a fajta változatosság.

Az Ön meglátása szerint milyen irányban mozog a fajtaválaszték?

Én azt veszem észre, hogy a Rubin az, ami tombol. Békés megyében nem is nagyon ismerek olyan embert, aki mást termelne, csak ezt termelik. Magyarországon itt termelik a legnagyobb mennyiségben a görögdinnyét. A szedresiek 80-85 %-a is Rubint termel. Cecén is szinte mindenki a Rubinnal foglalkozik. Hevesben és Vajszló környékén vannak, akik még ezeket a régi csíkozású dinnyéket, például a Top Gunt termelik. Szóval én úgy vagyok vele, hogy a fajtaválaszték nagy, de senki nem veszi a fajtákat, mert mindenki a Rubint veszi.

A fajtaválasztás során melyek a legfontosabb szempontok?

A legeslegfőbb, amit nem győzők hangsúlyozni, az a piaci igény, illetve a fogyasztói igények. Itt az ár nem befolyásol semmit, a befektetési költség így is hatalmas. 2018 körül volt, hogy a Rubin elragyásodott, amit mi sem úsztunk meg. Ekkor kijött a Turbo fajta, ami rezisztens volt erre a fenésedésre. Kipróbáltuk, jó dinnye volt, nem kapta el a fenésedést, de a kutyának nem kellett, akkor is a Rubint keresték.

Fajtaválasztáskor mennyire szempont a vetőmagár?

Semennyire. Akik nem annyira intenzíven termesztik a dinnyét, mint mi azoknak lehet szempont, de nálunk nem.

Mi a véleménye a magszegénység (triploid hibridek) és a koraiság témaköréről?

Én azt veszem észre, hogy a szezon indul akár május végétől és eltarthat október végéig is. Koraiság szempontjából június közepén álltunk bele. Én azt veszem észre, hogy a koraiság nagyon fontos, mert akkor magasabb áron lehet értékesíteni a görögdinnyéket. Például idén úgy indultunk, hogy 350 Ft volt nagy tételben a görögdinnyének kilója, szerintem soha nem volt ennyi. A dinnyeszezon 3 szektorra bomlik egész nyáron. Van korai, van a közép, a pangó időszak, ez körülbelül július végétől augusztus 20-áig. Illetve van az utána levő időszak, amikor szintén felmegy a görögdinnye ára és megéri termesztetni. Fontos a koraiság a termelő számára, ezáltal a kereskedők számára is, mivel mi a kereskedőkből élünk. Illetve fontos az, hogy az emberek tudatába beépítsük azt, hogy szeptemberben is és októberben is jó minőségű dinnyéket lehet vásárolni, ez az idei évben meg is mutatkozott. Szerintem nagyon jó megoldás a magszegény dinnye, mivel nagyon jól eltarthatóak a száron, ugye nincs magházuk, ezáltal nem tudnak annyira berohadni, mint például a Rubin, vagy a Romeria. Ha le is szedte az ember a száráról és van hűtőháza, bent tudja tárolni akár 1,5-2 hétig is. Meglátásom szerint erre a problémára lesz megoldás a magszegény dinnye. Azt vettem észre, hogy főszezonban nem megy úgy a magnélküli dinnye, inkább a szezon végén. Ezért a magszegény dinnyét a kései dinnyébe teszik bele.

9.2.2. Dombegyházi Euro Tész Kft.- Kotroczó József

A második interjúmat Kotroczó Józseffel, a Dombegyházi Euro Tész Kft. kertészeti ágazatvezetőjével készítettem. Első kérdésem úgy szólt, hogy *mely fajtaszegmenseket termesztik és melyekkel nem foglalkoznak?*

Mini, bébi, magvas, magszegény, sárgahúsú. Nagytetű görögdinnyével nem foglalkozunk (9kg+).

Milyen fajtaikat termesztene? Miért pont ezeket?

Mini: Frilly, Bébi: Lynx – Tapasztalatom szerint ezekben a szegmensekben megkerülhetetlen fajták, szegmenshez képest stabilan hozzák az elvárt termésmennyiséget, betegségekre legtoleránsabbak a szegmensen belül. Folyamatosan kísérletezünk a fajtákkal, ezeknél megbízhatóbbat nem találtunk. Miniről beszélünk 2-4kg-ig, valamint Bébiről 1,8kg alatt. A Frilly sötéthéjú crimson, a Lynx fekete.

Magvas: Gambey. Főképp porzófajtaként termeljük a magvas görögdinnyét, mivel áruházi értékesítés a profilunk ez illik a legjobban bele, valamint egy időben poroz a fő magszegény fajtánkkal (Style). Véleményem szerint az egyik legjobb fajta az áruházi piaci szegmensre: pultálló, ütődést jól bírja, valamint a termesztés során még nincs tapasztalat arról, hogy szárba menne (nem köt be, lerúgja terméseit), amely általános problémát jelent a tápanyagban gazdag, kötött talajokon. Termése 3-6 kg, sötéthéjú Crimson.

Magszegény: Style, Fashion, Noam, Harmonium: A Style alapvetően közepes méret a magszegények között, főként 4-6kg-os termései vannak. Fontos szempont ez az áruházi csomagolás során, ugyanis mind rekeszbe, mind boxba (360 kg-os) szépen beleillik. Termésátlaga kiemelkedő a magszegény fajták között.

Fashion: Termésmennyiségben a Style alatt van, viszont jellemző rá a nagyobb termés méret 6kg+. Általában a Style után van betakarításban, nagy területnél fontos, hogy ne érjenek egybe. Főként nagy boxba csomagoljuk (360kg), a darabossága miatt könnyebb a csomagolás.

Noam: Szintén egy kései fajta, a Style után van, termésmennyisége mind a Fashion, mind a Style alatt van, a termelés célja főként a rekeszes csomagolás. Termései a legapróbbak, 5kg alatt. Általánosságban elmondható az előbb említett 3 fajtára, hogy érzékenyek a Colletotrichumra (ragyásodás), ami a legveszélyesebb gombabetegsége a görögdinnyének. Ezért érdekes a 4. fajtánk. Az előbb említett 3 fajta fekete színű.

Harmonium: Termésmennyisége kétségtől ennek a legerősebb, rendkívül ütészálló, vastaghéjú fajta. Tapasztalatom szerint a legkevésbé érzékeny a Colletotrichumra a magszegény fajták közül. Technológiailag a kedvenc fajtám, ugyanis jellemző rá, hogy nagy mennyiség érik rajta egyszerre, így fele annyiszor kell átjárni a területet, mint a többi fajtánál. Hátránya a különlegessége: világos héjú Crimson (csíkos), ezért csak külön üzleti megállapodásban történik az értékesítése.

Meglátása szerint milyen irányban mozog a fajtaválaszték?

Magszegény, magvas fajtáktól az áruházi elvárások a következők: 3-8kg, sötéthéjú, vagy fekete. A nagytetű dinnye szépen lassan kiszorul a piacról, de legalábbis csökken a piaci része-

sedése. A szélsőséges időjárás miatt egyre nagyobb figyelem irányul a rezisztenciákra, toleranciákra. Egyre nagyobb teret nyernek az „egzotikumok”: sárgahúsú, mini, bébi, bár még hullámzó rájuk a kereslet. A világos héjú Crimson dinnyék kiszorulnak a piacról, az áruházak közül csak néhány helyre lehet szállítani, azt is sokszor egyedi megegyezések alapján. Még értékesíthető egyelőre, de általában nyomottabb az ára, mint sötétebb társainak.

Fajtaválasztáskor mik a legfőbb szempontok?

Legfőbb a termésmennyiség és a termés jellemzői (esetünkben 3-8kg, sötét héj, ütésállóság, pultállósága, és megfelelő íz.) Utána betegségek elleni tolerancia, rezisztencia.

Fajtaválasztáskor mennyire szempont a vetőmagár?

A görögdinnye termelés rendkívül tökeigényes, pár %-a a költségnek csak az egy hektárra megvásárolt vetőmag, így az igényeknek legmegfelelőbb fajtát választom, nem véve figyelembe a magárat. Nem túl kifizetődő, aki mondjuk azért választ x fajtát y helyett, mert annak a vetőmagja mondjuk 30%-kal olcsóbb, de y közben meg 10%-kal többet teremhetett volna.

Mi a véleménye a magszegénység (triploid hibridek) és a koraiság témaköréről?

Magszegény görögdinnye egyre nagyobb teret nyer magának, vetőmag ára a 4szerese a magvas dinnyének, és kelési aránya is kevesebb kb. 20-30%-kal (fajtafüggő), valamint egyenetlen a kelése (magvassal ellentétben), ami jelentősen megdrágítja a palántanevelését. Az értékesítési ára viszont tapasztalataim szerint jelentősen kompenzálja ezt. Termesztéstechnológiáját bonyolítja a beporzás kérdése, előfordul, hogy nem, vagy nagyon nehezen köt be. Próbálkoztunk magvas dinnye helyett a szuperporzóval való beporzással, magát a beporzást hibamentesen elvégezte, viszont tápanyagot, és életteret vesz el az értékesíthető dinnyétől. Rossz helyzetet tud teremteni még a magvas dinnyével való porzás → 30 hektár magszegény dinnyéhez kb. 9 hektár magvas dinnye kell, de mi van, ha én azt nem tudom értékesíteni, vagy nincs már rá annyi piacom? Tehát kényszerhelyzetet idéz.

A koraiság szerintem nagyon fontos. A szezon elejétől a szezon végére a felvásárlási, értékesítése ár legalább a felére, de akár a harmadára is csökkenhet. A legkorábban a lehető legnagyobb mennyiséget célszerű betakarítani, értékesíteni.

9.2.3. Nagycserkeszi termelő- Szuhánszki Zoltán

A harmadik interjúmat egy nagycserkeszi termelővel, Szuhánszki Zoltánnal készítettem. Első kérdésem úgy szólt hozzá, hogy *mely fajtaszegmenseket termesztik, illetve melyekkel nem foglalkoznak?*

Mi inkább a belföldi piacra szánt dinnyét termesztjük, melyek nagyobbak. Nagyon sokan szeretik és keresik is a nagy dinnyét. Nem termesztünk kisebb fajtájú dinnyét, ami a „kamionos” vagy „dobozos”.

Következő kérdésem az volt, hogy *milyen fajtákat termesztene és miért pont ezeket?*

Minden évben szoktunk kipróbálni új fajtákat, amit a többi termesztők, illetve a vetőmag forgalmazók ajánlanak, hátha beválik egyegy fajta, de csak elhanyagolható mennyiségben, amolyan kísérletként. Mivel mi nem öntözünk, ezért fontos, hogy öntözés nélkül is nagytestű legyen. Vannak viszont olyan fajták, melyeket folyamatosan termesztünk: Grizzly (korai fajta, jó a terméshezama, nagytestű), Dumara (késői fajta, nagytestű), Red star (nem olyan nagy testű, de a fekete héja miatt „retro” kinézete van, amiért sokan kedvelik, viszont nem tudunk belőle nagy mennyiséget eladni).

Ön szerint milyen irányban mozog a fajtaválaszték?

Minél jobban alkalmazkodjanak az időjárási viszonyainkhoz, minél több termést hozzon, illetve legyenek immunisabbak a betegségekkel szemben.

Fajtaválasztáskor mik a legfontosabb szempontok, amiket figyelembe kell venni?

Minél nagyobb testű legyen, minél nagyobb legyen a terméshezama, legyen ellenálló a betegségekkel szemben, illetve legyen ízletes.

Fajtaválasztáskor mennyire szempont a vetőmagár?

Mivel ezek jól bevált fajták, ezért nem igazán számít.

Ön hogyan látja a magszegénység (triploid hibridek) és a koraiság témakörét?

Már 30 éve termelünk és árulunk dinnyét, ez idő alatt nagyon elenyésző volt a magszegény dinnyére a kereslet, így nem fordultunk ebbe az irányba. A koraiságot tekintve a termelőknek az a legfontosabb, hogy minél hamarabb legyen dinnye. A mi évről-évre visszajáró vevőink is alig várják mindig, hogy legyen érett dinnye minél korábban.

9.2.4. Medgyesegyházi termelő-Lehoczki Gyöngyi

A negyedik interjút egy medgyesegyházi termelővel, Lehoczki Gyöngyivel készítettem.

Első kérdésem felé úgy szólt, hogy *mely fajtacsoportokat termesztik és melyeket nem?*

Kis és nagytestű görögdinnyét is termesztünk, illetve sárgabelű és magszegény fajtát is. Igyekszünk kielégíteni minden vásárlói igényt. 4-5 kg alatti fajtákkal nem foglalkozunk.

Mely fajtákat termesztik és miért pont ezeket?

Jelenleg az alábbi fajtákat termesztjük:

Hazai áruházláncokba és exportra: Gambay, Boxy, Galander, Oneida (a felsorolt fajták pultállóak és nagy a termésmennyiségük)

Belföldi nagybani piacra: Lady (nagytestű, hosszúkás), Lusitana (kerek), Style (magszegény), Orange (sárgabelű)

Véleménye szerint milyen irányba mozog a fajtaválaszték?

Mind a fajtaválaszték, mind pedig a kereslet az utóbbi időben a kisebb testű dinnye felé billent, azaz a 4-9 kg közötti fajták a népszerűek. Ezeket külföldre exportáljuk, illetve már sajnos belföldön is keresettebb lett ez a kategória, hiszen az infláció a görögdinnye piacon is hatott. Inkább egy kisebb dinnyét vásárolnak meg a vevők, mint egy nagyot. A háztartások is kisebbek lettek, jellemzően keresik a dinnyét, ami „befér a hűtőbe”. A fogyasztói szokások megváltoztak és a minőségre egyre kevesebbet adnak az emberek.

Mik a legfontosabb szempontok a fajtaválasztás során?

Nagytestű dinnye esetében mindenképpen a piaci igény az elsődleges szempont, de természetesen a hektáronkénti termésmennyiség is fontos tényező. A kisebb testű -exportra vagy hazai áruházláncokba szánt- görögdinnye esetén a két tényező fontossági sorrendje helyet cserél, illetve a pultállóság is egy fontos tényező.

Fajtaválasztásnál mennyire szempont a vetőmagár?

A vetőmagár sajnos nem nevezhető fontos tényezőnek, hiszen a piac szabja meg, hogy mi az, amit el lehet adni, így a piac diktál minden tekintetben.

Mi a véleménye a magszegénység (triploid hibridek), illetve a koraiság témaköréről?

Ahogy azt korábban is említettem, a fogyasztói igények megváltoztak, ezáltal mindkét téma igencsak fontos szerepet játszik. A mai világban szinte egész évben elérhető a görögdinnye, köszönhetően az import árunak. Pontosan ezért, a koraiság nagy szerepet játszik az adott évi profit szempontjából. Hiszen megfigyelhető, hogy szezon elején a legdrágább a magyar dinnye. A magszegény görögdinnye is egyre keresettebb a hazai piacokon.

9.2.5. Medgyesegyházi termelő- Holecz Zoltán

Az ötödik interjúmat ugyancsak egy medgyesegyházi termelővel készítettem. Holecz Zoltánnak az alábbi kérdést tettem fel elsőként: *mely fajtaszegmenseket termesztik és melyekkel nem foglalkoznak?*

Az utóbbi években a piaci viszonyok és az időjárási körülmények változása miatt előtérbe kerültek a tökre oltott görögdinnye fajták. A biztonságosabb termesztés miatt a saját gyökéren való termesztés kezd háttérbe szorulni. A termelők előnyben részesítik mind a lagenáriára, mind

pedig az interspecifikus alanyra oltott görögdinnyét. Aszerint választanak, hogy az általuk ellátott piac milyen igényekkel bír. Az oltatlan, saját gyökéren termesztett görögdinnye fajták kevésbé ellenállóak.

Mely fajtákat termesztik, illetve miért pont ezeket?

Magszegény fajták közül a térségben a legnépszerűbbek a Style F1, Morena, Amaltea RZ F1. Magos görögdinnyék közül az export, illetve az áruházláncokhoz való értékesítésre termesztett fajták a Susy F1 (koraisága miatt), Galander F1, Lusitana F1, és a hazai piacokon, nem áruházi értékesítésnél egyértelmű favorit a Mirsini F1 (Rubin), Colosseo F1, régebbiek közül a Lady és a Top Gun.

A fajtaválaszték Ön szerint milyen irányban mozog?

A fajtaválaszték széles palettán mozog. A kiválasztásnál a tenyésztési időszak hossza, a termés mérete, beltartalmi értékei (°Brix) meghatározóak. A mai magyar vetőmagpiacon mindenki talál magának megfelelő fajtát.

A fajtaválasztás során mik a legfőbb szempontok?

Egyértelműen a piaci igények igazítják a fajtaválasztékot. Magos és magnélküli fajták tekintetében is. A piaci igények alatt értem a termés nagyságát, amely az értékesítéskor meghatározza a csomagolást (dobozban darabonként vagy tartályládában), vagy standokon való értékesítéskor a mutatósabb, nagyobb fajták érvényesülnek, úgymond frissen fogyasztva, az áruházlánci értékesítéssel szemben, mely termékek több napot raktárban töltenek.

Fajtaválasztáskor mennyire szempont a vetőmagár?

Véleményem szerint a vetőmag ára nem a fő szempontok egyike, mert hiába olcsó egy vetőmag, ha végül nem eladható a termék. Valamint a tökre oltott görögdinnye esetében a termesztés biztonsága és az esetleges tárolhatóság nagyobb pozitívum még a plusz vetőmag költséggel is (Alany vetőmag ára és nemes vetőmag ára együtt).

Mi a véleménye a magszegénység (triploid hibridek) és a koraiság témaköréről?

A magszegény görögdinnyék a nyugati piacokon, illetve az áruházláncoknál teret hódítanak. Véleményem szerint a magyar vásárlók körében még nem annyira elterjedt. A koraiság tekintetében fontos tényező az export görögdinnye jelenléte az országban. Hazánkban az input anyagok beszerzési költsége nem tud versenyre kelni a déli országokból behozott termékekkel. Ezért nehéz kérdés a korai termesztés, valamint a koraisághoz hozzátartozik a korai kiültetés, ami nagy rizikófaktor a tavaszi fagyok miatt.

9.3. Táblázatok a Nemzeti Fajtajegyzék feldolgozásáról

1.sz. melléklet: A magyar nemzeti fajtajegyzéken 2009 és 2023 között szereplő görögdinnye fajták és fontosabb tulajdonságai

Fajta neve	ÁÉÉ	VVÉ	2023-as EU lista	Bejelentő	Képviselő	Fenntartó	Hibrid	Fajtakör	Hússzín	Termésalak	Érésidő	Tömeg
Amanca	2023	akt	igen	Hort Seed Mediterrani S.L.	Hort Seed Mediterrani S.L.		H	Crimson	piros	gömb	kés ei	6-8 kg
Amore	2020	akt	igen	ESASEM S.p.a.	ESASEM S.p.a.		H	Crimson	piros	gömb	kés ei	6-10 kg
Arena	2014	akt	igen	Elanco Hellas Saci	Nirit Seeds LTD.		H	Crimson	piros	ovális	korai	8-10 kg
Atlas	2021	akt	igen	ZKI Zrt.	ZKI Zrt.		H	Crimson	piros	gömb	korai	5-8 kg
Barcaza	2023	akt	igen	Hort Seed Mediterrani S.L.	Hort Seed Mediterrani S.L.		H	Tigriscsíkos	piros	ovális	nagyon korai	3-4,5 kg
Betania	2023	akt	igen	ESASEM S.p.a.	ESASEM S.p.a.		H	Crimson	piros	ovális	korai	9-11 kg
Bingoplus	2012	akt	igen	ESASEM S.p.a.		ESASEM S.p.a.	H	Sugar Baby	piros	gömb	korai	6 kg
Bomber	2019	akt	igen	CORA Seeds Srl.	CORA Seeds Srl.		H	Crimson	piros	gömb	korai	12-14 kg
Bond	2018	akt	igen	CORA Seeds Srl.	CORA Seeds Srl.		H	Crimson	piros	gömb	nagyon korai	6-8 kg
Bright Duchess	2022	akt	igen	Known-You Seed Co., Ltd.	Known-You Seed Co., Ltd.	Veritas-Agro Kft.		Sugar Baby	piros	gömb	korai	8-11 kg
Camas	2018	akt	igen	Ergon International N.V.	Ergon International N.V.	Orosco Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	H	Crimson	piros	ovális	középkérésű	12-14 kg
Charisma	2022	akt	igen	ZKI Zrt.	ZKI Zrt.			Crimson	piros	ovális	korai	8-12 kg
Cicerio	2012	akt	igen	Ergon International N.V.	Farmer Kft.	Ergon International N.V.	H	Crimson	piros	hengeres	korai	10-14 kg
Cocomini	2019	akt	igen	Lamboseeds S.r.l.	Lamboseeds S.r.l.		H	Crimson	piros	gömb	nagyon korai	2,5-4 kg
Crimmi	2019	akt	igen	Lamboseeds S.r.l.	Lamboseeds S.r.l.		H	Crimson	piros	ovális	korai	12-14 kg
Crimson Glory	1998	akt		Petoseed Company	Seminis Hungária Vetőmag Kft.	Petoseed Company	H	Crimson	piros	gömb	korai	9-12 kg
Cubana	2019	akt	igen	California Vegetable Seeds LLC	California Vegetable Seeds LLC	Retra P.C.	H	Crimson	piros	ovális	kés ei	6-8 kg
Dark Jude	2022	akt	igen	Known-You Seed Co., Ltd.	Known-You Seed Co., Ltd.	Veritas-Agro Kft.		Sugar Baby	piros	hengeres	kés ei	10-12 kg
Dark Star	2022	akt	igen	Known-You Seed Co., Ltd.	Known-You Seed Co., Ltd.	Veritas-Agro Kft.		Sugar Baby	piros	gömb	korai	6-10 kg
David	2005	akt	igen	ZKI Zrt.		Zöldségtermesztési Kutató Intézet Rt.	H	Tigriscsíkos	piros	gömb	korai	4-6 kg
Delphin	2020	akt	igen	ZKI Zrt.	ZKI Zrt.		H	Crimson	piros	ovális	korai	8-11 kg
Design	2016	akt	igen	Zöldségmag Termelő és Kereskedelmi Kft.	Zöldségmag Termelő és Kereskedelmi Kft.		H	Sugar Baby	piros	gömb	kés ei	3-5 kg
Dorin	2017	akt	igen	Syngenta Seeds B.V.	Syngenta Seeds B.V.		H	Sugar Baby	piros	gömb	korai	2-4 kg
Eleonora	2019	akt	igen	ESASEM S.p.a.	ESASEM S.p.a.		H	Crimson	piros	hengeres	kés ei	6-10 kg
Erica	2013	2023	igen	BLUMEN SRL	BLUMEN SRL	BLUMEN SRL	H	Tigriscsíkos	piros	hengeres	kés ei	6-10 kg
Eros	2019	akt	igen	ESASEM S.p.a.	ESASEM S.p.a.		H	Crimson	piros	ovális	kés ei	12-14 kg
Farao	2000	akt		Syngenta Seeds B.V.	Syngenta Seeds Kft.	Syngenta Seeds B.V.	H	Crimson	piros	ovális	korai	12-16 kg

Fastan	2004	2014		Nickerson Zwaan	Alfa Lucullus Kft.	Nickerson Zwaan	H	Crimson	piros	hengeres	korai	9-10 kg
Favorit	1992	akt		Breeders Kft.		Breeders Kft.	H	Sugar Baby	piros	gömb	korai	5-8 kg
Fiesta	2023	akt	igen	CORA Seeds Srl	CORA Seeds Srl		H	Crimson	piros	gömb	nagyon korai	7-8 kg
Flamingo	2011	2021		Mikado Seeds, Mikado International Inc.	Mikado Seeds, Mikado International Inc.	ARASEED Vetőmagkereskedelmi Kft.	H	Sugar Baby	piros	gömb	középérésű	4-8 kg
Fusara	2021	akt	igen	CORA Seeds Srl	CORA Seeds Srl		H	Crimson	piros	ovális	középérésű	14 kg
Gentily	2018	akt	igen	Known-You Seed Co., Ltd.	Known-You Seed Co., Ltd.	Veritas-Agro Kft.	H	Crimson	piros	gömb	korai	6-7 kg
Giotto	2023	akt	igen	Lamboseeds S.r.l.	Lamboseeds S.r.l.		H	Sugar Baby	piros	gömb	középérésű	5-6 kg
Gloria	2018	akt	igen	Known-You Seed Co., Ltd.	Known-You Seed Co., Ltd.	Veritas-Agro Kft.	H	Crimson	piros	ovális	korai	9-11 kg
Golden Grace	2011	2021		Mikado Seeds, Mikado International Inc.	Mikado Seeds, Mikado International Inc.	ARASEED Vetőmagkereskedelmi Kft.	H	Sugar Baby	sárga	gömb	középérésű	4-8 kg
Granit	2000	2021		Syngenta France S.A.S.	Syngenta Seeds B.V.	Syngenta Seeds Vetőmagtermelő és	H	Crimson	piros	gömb	korai	8-11 kg
Grizzly	2018	akt	igen	ZKI Zrt.	ZKI Zrt.		H	Crimson	piros	ovális	korai	15-20 kg
GS 302	2017	akt		ZFW Hortiservice Kft.	ZFW Hortiservice Kft.		H	Crimson	piros	gömb	kései	4-8 kg
Hala	2017	akt		ZFW Hortiservice Kft.	ZFW Hortiservice Kft.		H	Crimson	piros	ovális	korai	6-10 kg
Hercules	2021	akt	igen	Syngenta Seeds B.V.	Syngenta Seeds B.V.		H	Crimson	piros	ovális	kései	15-20 kg
Juanita	2017	akt	igen	CORA Seeds Srl	CORA Seeds Srl		H	Crimson	piros	gömb	középérésű	5-7 kg
Jurassic	2000	akt		Hazera Ltd.	Flexil Kft.	Hazera Ltd.	H	Sugar Baby	piros	ovális	korai	5-8 kg
Kali	2019	akt	igen	Blumen Group SpA	Blumen Group SpA		H	Crimson	piros	gömb	korai	2-3 kg
Kati	2020	akt	igen	Lamboseeds S.r.l.	Lamboseeds S.r.l.		H	Crimson	piros	ovális	kései	2,5-3 kg
Ketty	2018	akt	igen	ESASEM S.p.a.	ESASEM S.p.a.		H	Crimson	piros	gömb	korai	2 kg
Kikka	2021	akt	igen	ESASEM S.p.a.	ESASEM S.p.a.		H	Crimson	piros	gömb	középérésű	1,5-1,8 kg
Kira	2019	akt	igen	CORA Seeds Srl	CORA Seeds Srl		H	Sugar Baby	piros	gömb	kései	2-3 kg
Kodak	2004	2014		Nickerson Zwaan	Nickerson Zwaan	Alfa Lucullus Temelésfejlesztési Kft.	H	Crimson	piros	hengeres	kései	12-16 kg
Lentus	2013	akt	igen	ZKI Zrt.	ZKI Zrt.	ZKI Zrt.	H	Crimson	piros	ovális	korai	7-9 kg
Lonci	2000	2021		Rajki Antal	ZKI Zrt.	KERTÉSZ Kereskedelmi és Szolgáltató Bt.	H	Crimson	piros	gömb	korai	5-9 kg
Macarena	2023	akt	igen	CORA Seeds Srl	CORA Seeds Srl		H	Crimson	piros	gömb	nagyon korai	9-13 kg
Madevu	2016	akt	igen	Elanco Hellas Saci	Hollar Seeds		H	Crimson	piros	gömb	nagyon korai	7-9 kg
Magenta	2015	akt	igen	CORA Seeds Srl	CORA Seeds Srl		H	Crimson	piros	ovális	korai	7-10 kg
Magnifica	2019	akt	igen	Known-You Seed Co., Ltd.	Known-You Seed Co., Ltd.	Veritas-Agro Kft.	H	Crimson	piros	ovális	korai	3-5 kg
Manisa	2019	akt	igen	Yuksel Seeds B.V.	Yuksel Seeds B.V.		H	Sugar Baby	piros	gömb	nagyon korai	7-9 kg
Manuela	2013	2023	igen	BLUMEN SRL	BLUMEN SRL		H	Crimson	piros	ovális	középérésű	8-10 kg
Marsowszky	1951	akt		Mg. Falker GBBR Bt.		Hermes-Mag Kft.		Sugar Baby	piros	gömb	középérésű	7-10 kg
Mikono	2014	akt	igen	Catom Seeds	Catom Seeds	De Facto LTD	H	Crimson	piros	gömb	középérésű	3-4,5 kg

Musa	2022	akt	igen	ESASEM S.p.a.	ESASEM S.p.a.			Crimson	piros	gömb	korai	2-2,4 kg
Napsugár	1987	akt	igen	ZKI Zrt.	ZKI Zrt.	ZKI Zrt.		Sugar Baby	sárga	gömb	korai	6-8 kg
Nautilus	2016	akt	igen	ZKI Zrt.	ZKI Zrt.		H	Crimson	piros	hengeres	korai	15-20 kg
Nikas	2013	akt	igen	CORA Seeds Srl.	CORA Seeds Srl.	CORA Seeds Srl.	H	Crimson	piros	gömb	nagyon korai	2,5-3,5 kg
Nikita	2017	akt	igen	CORA Seeds Srl.	CORA Seeds Srl.		H	Crimson	piros	ovális	korai	2,5-3,5 kg
Nobel	2017	akt	igen	Ergon International N.V.	Ergon International N.V.	Orosco Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	H	Crimson	piros	ovális	korai	10-12 kg
Nostalgalia	2012	akt	igen	ZKI Zrt.	ZKI Zrt.	Zöldségtermesztési Kutató Intézet Rt.	H	Sugar Baby	piros	gömb	korai	6-9 kg
Olympia	2019	akt	igen	Known-You Seed Co., Ltd.	Known-You Seed Co., Ltd.	Veritas-Agro Kft.	H	Crimson	piros	ovális	kései	7-10 kg
Orange King	2018	akt	igen	Nongwoo Bio Co. LTD.	Nongwoo Bio Co. LTD.	ZFW Hortiservice Kft.	H	Crimson	sárga	gömb	korai	8-10 kg
Orea	2019	akt	igen	Known-You Seed Co., Ltd.	Known-You Seed Co., Ltd.	Veritas-Agro Kft.	H	Crimson	piros	gömb	korai	4-6 kg
Pandion (Panda)	2000	akt		Breeders Kft.		Breeders Kft.	H	Sugar Baby	piros	gömb	korai	6-8 kg
Panni	1996	2016		Rajki Antal	ZKI Zrt.	Zöldségtermesztési Kutató Intézet Rt.	H	Sugar Baby	piros	ovális	korai	7-10 kg
Paradise	1998	akt		Clause semences professionnelles	VERITAS-AGRO Kft.	Clause semences professionnelles	H	Crimson	piros	ovális	korai	8-11 kg
Pepita	2017	akt	igen	CORA Seeds Srl.	CORA Seeds Srl.		H	Tigriscsíkos	piros	gömb	nagyon korai	1,5-2,5 kg
Piccolina	2015	akt	igen	Lamboseeds S.r.l.	Lamboseeds S.r.l.		H	Crimson	piros	ovális	kései	2-2,5 kg
Pluto	2019	akt	igen	ZKI Zrt.	ZKI Zrt.		H	Crimson	piros	gömb	korai	3-5 kg
Pocket	2018	akt	igen	Top Seeds International Ltd.	Top Seeds International Ltd.	Top Seeds Iberica S.L.	H	Crimson	piros	gömb	nagyon korai	2,5-4 kg
Pollicina	2020	akt	igen	Blumen Group SpA	Blumen Group SpA		H	Crimson	piros	ovális	korai	2 kg
Primina	2013	2023	igen	BLUMEN SRL	BLUMEN SRL	BLUMEN SRL	H	Tigriscsíkos	piros	ovális	kései	6-8 kg
Red cut	2014	akt	igen	ESASEM S.p.a.	ESASEM S.p.a.		H	Crimson	piros	ovális	középérésű	5-6 kg
Red Heart	2017	akt		ZFW Hortiservice Kft.	ZFW Hortiservice Kft.		H	Sugar Baby	piros	gömb	korai	3-5 kg
Regina	2018	akt	igen	CORA Seeds Srl.	CORA Seeds Srl.		H	Crimson	piros	ovális	középérésű	12-14 kg
Romanza	2005	2015		Syngenta Seeds B.V.	Syngenta Seeds Kft.	Syngenta Seeds B.V.	H	Crimson	piros	gömb	korai	6-8 kg
Romina	2018	akt	igen	CORA Seeds Srl.	CORA Seeds Srl.		H	Crimson	piros	ovális	középérésű	10-12 kg
Saci	2002	akt		Zöldségtermesztési Kutató Intézet Rt.		Zöldségtermesztési Kutató Intézet Rt.	H	Crimson	piros	gömb	korai	7-10 kg
Samba	2023	akt	igen	CORA Seeds Srl.	CORA Seeds Srl.		H	Sugar Baby	piros	gömb	nagyon korai	5-6 kg
Selvaggia	2019	akt	igen	CORA Seeds Srl.	CORA Seeds Srl.		H	Tigriscsíkos	piros	gömb	kései	3,5-4 kg
Sensation	2018	akt	igen	Known-You Seed Co., Ltd.	Known-You Seed Co., Ltd.	Veritas-Agro Kft.	H	Crimson	piros	ovális	korai	3-5 kg
Silvia	2003	akt		Vilmorin	Alfa Lucullus Kft.	Vilmorin	H	Crimson	piros	gömb	középérésű	9-11 kg
Splash	2017	akt	igen	Ergon International N.V.	Ergon International N.V.	Orosco Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	H	Crimson	piros	gömb	korai	8-10 kg

Splendid	2004	2014		Nickerson Zwaan	Nickerson Zwaan	Alfa Lucullus Termelésfejlesztési Kft.	H	Crimson	piros	ovális	korai	10-12 kg
Sprint	2012	2022		ESASEM S.p.a.	ESASEM S.p.a.		H	Sugar Baby	piros	gömb	középérésű	4-8 kg
Stabilo	2022	akt	igen	ZKI Zrt.	ZKI Zrt.			Crimson	piros	gömb	korai	10-14 kg
Stefy	2015	akt	igen	BLUMEN SRL	BLUMEN SRL		H	Sugar Baby	piros	gömb	korai	3-4,5 kg
Stupenda	2019	akt	igen	CORA Seeds Srl.	CORA Seeds Srl.		H	Crimson	piros	hengeres	késői	13,5-16 kg
Sugar Baby	1964	akt	igen	ZKI Zrt.	ZKI Zrt.			Sugar Baby	piros	gömb	korai	3-5 kg
Sugar Delicata	1998	akt		Sakata Seed	Farmer Kft.	Sakata Seed	H	Sugar Baby	piros	ovális	nagyon korai	9-12 kg
Sultan	2012	akt	igen	ZKI Zrt.	ZKI Zrt.		H	Crimson	piros	ovális	korai	8-10 kg
Sunsweet	2013	2023	igen	CORA Seeds Srl.	CORA Seeds Srl.		H	Crimson	piros	ovális	középérésű	13-15 kg
Sweet Candy	2013	2023	igen	ESASEM S.p.a.	ESASEM S.p.a.		H	Crimson	piros	gömb	nagyon korai	2-2,5 kg
Szigetcsépi 51(Pannonia)	1969	2021		BREEDERS Kft.	BREEDERS Kft.		H	Sugar Baby	piros	ovális	középérésű	6-8 kg
Tamara	2017	akt		ZFW Hortiservice Kft.	ZFW Hortiservice Kft.		H	Sugar Baby	piros	ovális	középérésű	4-8 kg
Tattoo	2018	akt	igen	Known-You Seed Co., Ltd.	Known-You Seed Co., Ltd.	Veritas-Agro Kft.	H	Charleston	piros	gömb	késői	2-2,5 kg
Tiger Baby	1998	2019		Petoseed Company	Petoseed Company	Monsanto Hungária Kft.	H	Tigriscsíkos	piros	gömb	korai	3-5 kg
Tigrimini	2023	akt	igen			Uniseeds Select BV.	H	Tigriscsíkos	piros	ovális	korai	1,5-2 kg
Tipaza	2015	akt		Ergon International N.V.	Ergon International N.V.	Orosco Kereskedelmi és Szolgáltató Kft		Crimson	piros	gömb	középérésű	4-8 kg
Tonos	2016	akt	igen	Orosco Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Orosco Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.		H	Crimson	piros	gömb	korai	8-10 kg
Topgun	2000	2009		Syngenta Seeds B.V.	Syngenta Seeds Kft.	Syngenta Seeds B.V.	H	Crimson	piros	gömb	korai	10-12 kg
Torera	2014	akt	igen	ESASEM S.p.a.	ESASEM S.p.a.		H	Jubilee	piros	gömb	korai	2 kg
Verona	2012	2022		ESASEM S.p.a.	ESASEM S.p.a.		H	Crimson	piros	ovális	középérésű	12-16 kg
Vilmy	2003	akt		Zöldségtermesztési Kutató Intézet Rt.		Zöldségtermesztési Kutató Intézet Rt.	H	Tigriscsíkos	piros	ovális	korai	7-10 kg
Zengő	2000	akt	igen	Rajki Antal	ZKI Zrt.	KERTÉSZ Kereskedelmi és Szolgáltató Bt.	H	Crimson	piros	gömb	korai	7-10 kg

10. Nyilatkozatok

MATE Szervezeti és Működési Szabályzat

III. Hallgatói Követelményrendszer

III.1. Tanulmányi és Vizsgaszabályzat

6.13. sz. függeléke: A MATE egységes szakdolgozat / diplomadolgozat / záródolgozat / portfólió készítési útmutatója

4.2. sz. melléklete: Nyilatkozat a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Kovács Anna Hedvig
A Hallgató Neptun kódja: N2KVK15
A dolgozat címe: A görögdiuna fajtaválasztásának és fajtaválasztásának
A megjelenés éve: 2024 alaszulda Magyarországon
A konzulens intézetének neve: Kertészettudományi Intézet
A konzulens tanszékének a neve: Zöldség- és Gondbementési Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: 2024. év április hó 20 nap

KAP
Hallgató aláírása

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

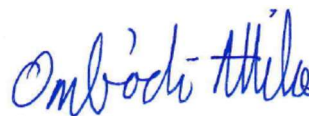
NYILATKOZAT

Kovács Anna Ildikó (NZKKM5) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A szakdolgozatot a záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem

Kelt: Gödöllő 2024. év április hó 21. nap

---

belső konzulens